

Nr 31.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 19 januari 1951 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 39, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); samt

3) förordning med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet (skogsvärderingsinstruktion).

Propositionen innehåller förslag till normer för taxering av skogsfastighet. Den nya metod för sådan taxering, som utarbetades av domänstyrelsen år 1941 och som efter överarbetning förelades riksdagen år 1944 (prop. nr 240/1944) — därvid riksdagen i princip uttalade sig för dess genomförande men ansåg att därmed borde anstå till den närmast efter 1945 års allmänna fastighetstaxering följande allmänna fastighetstaxeringen — föreslås skola i ytterligare överarbetat skick antagas för tillämpning vid 1952 års allmänna fastighetstaxering.

Ovannämnda vid propositionen fogade författningsförslag äro av följande lydelse:

1) F ö r s l a g

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 9 och 10 §§ samt 22 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 ävensom punkt 4 av anvisningarna till 9 § samt punkterna 4 och 5 av anvisningarna till 22 § samma lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

¹ Senaste lydelse se beträffande 9 § 1932:291, beträffande 10 § 1937:518, beträffande 22 § 1 mom. 1948:223, beträffande punkt 4 av anvisningarna till 9 § 1944:280, beträffande punkt 4 av anvisningarna till 22 § 1950:588 samt beträffande punkt 5 av anvisningarna till 22 § 1930:190.

9 §.

Taxeringsvärde skall — — — pris (allmänna saluvärdet).

Område, som utgöres av skogsmark och växande skog, skall upptagas till det värde, det kan anses äga vid uthålligt skogsbruk. Kan området eller del därav anses betinga ett högre allmänt saluvärde vid utnyttjande till tomtmark eller till industriellt eller likartat ändamål än vid användning för skogsbruk, skall dock området eller delen upptagas till allmänna saluvärdet.

Frälseränta uppskattas — — — beräknas utgå.

(Se vidare anvisningarna.)

10 §.

Vid taxering — — — användes för jordbruk med binäringar eller skogsbruk,

skolande därvid särskilt angivas vad av jordbruksvärdet som belöper å skogsmark (skogsmarksvärde);

b. *skogsvärde*, varmed — — — och dylikt.

(Se vidare anvisningarna.)

22 §.

1 mom. Från bruttointäkten — — — det allmänna.

Har skog — — — tidigare medgivits.

Har växande skog avyttrats i samband med avyttring av marken, må den skattskyldige efter eget val njuta avdrag *antingen* med den del av köpeskillingen eller den eljest erhållna valutan för skogen, som belöper på det för ägaren gällande ingående virkesförrådet, *eller* med ett belopp motsvarande värdet av det för skogen beräknade minsta producerande skogskapitalet *eller* med skogens för ägaren gällande ingångsvärde.

Hemmavarande barn — — — tillhöra arbetspersonalen.

Har sambruksförening — — — nämnda gottgörelse.

Anvisningar

till 9 §.

4. För *jordbruksfastighet till den del den utgöres av skogsmark och därå växande skog* skola, förutom vad nedan sägs, gälla de uppskattningsgrunder varom stadgas i särskild instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet (skogsvärderingsinstruktion).

Dylik fastighet skall, försävt ej beträffande densamma eller del därav förekomsten av mervärde, som i punkt 5 här nedan avses, till annat föranleder, upptagas efter det värde, den kan anses äga vid uthålligt skogsbruk. Åtskillnad göres vid uppskattningen mellan skogsmark, växande skog och särskild förmån å skogsmarken.

Såsom *skogsmark* skall, på sätt närmare utvecklas i skogsvärderingsinstruktionen, upptagas all icke odlad mark som, vare sig den vid tillfället är

skogbärande eller ej, är lämplig att använda för skogsproduktion. Till skogsmark räknas icke s. k. impediment; sådan marks värde skall medräknas vid värdesättning av fastigheten i övrigt.

Särskild förmån å skogsmarken, såsom skogsbete, möjlighet till jakt, byggnad å skogen, i den mån densamma ej bör anses inbegripen i sådant normalt byggnadsbestånd å taxeringsenheten, som inräknas i de för inägorna tillämpade enhetsvärden, servitutsrätt eller dylikt, skall uppskattas för sig med särskilt belopp, och värdet av dylik förmån skall sålunda ej inräknas i det skogsmarksvärde, som enligt 10 § skall särskilt angivas. Vid dylik uppskattning skall alltid iakttagas, att uppskattning sker till det värde förmånen har för den taxeringsenhet, varom fråga är. Om rationellt skogsbruk bedrivs å skogsmarken, må betesvärde åsättas endast såframt betet plägar utnyttjas. Därest å skogsmark, varå rationellt skogsbruk ej bedrivs, bete ej plägar utnyttjas, torde detta i regel visa, att betet för ifrågavarande fastighet har så obetydligt värde, att anledning att särskilt uppskatta det samma saknas. Skogskojoj och liknande mera tillfälliga byggnader åsättas intet särskilt värde, utan anses deras värde ingå i skogsmarkens värde.

Har på — — — till 10 §.

till 22 §.

4. Har skog — — — gällande ingångsvärde.

Med skogs — — — sålunda minskats.

Med ingående — — — av ingångsvärdet.

Vare sig — — — ursprungliga ingångsvärdet.

Är det — — — samma tid.

Om avdrag — — — av skogen.

Om moderbolag — — — för moderbolaget.

Exempel å — — — ingående virkesförråd:

A. försäljer från sin fastighet 1 000 kubikmeter skog på rot för en köpeskilling av 8 000 kronor. Vid taxeringen påföljande år visar han, att virkesförrådet å fastigheten före avverkningen utgjorde 4 400 kubikmeter och alltså efter avverkningen 3 400 kubikmeter. Då skogsmarkens areal vid senaste fastighetstaxering utgjorde 80 hektar, därå med hänsyn till markens godhetsgrad och skogens tillstånd den årliga tillväxten kan beräknas till 2 kubikmeter per hektar, är det sannolikt, att nämnda tillväxt utgjort sammanlagt $2 \times 80 = 160$ kubikmeter. Under den tid av 15 år, som A. innehaft fastigheten, har således tillväxten utgjort 2 400 kubikmeter. A. gör vidare sannolikt, att han under samma tid uttagit för husbehov i genomsnitt 40 kubikmeter om året eller tillhoppa 600 kubikmeter samt att han för försäljning avverkat 1 200 kubikmeter. Virkestillväxten uppgår således till 600 kubikmeter mer än vad han tidigare avverkat å fastigheten. Virkesförrådet vid hans förvärv av fastigheten kan alltså antagas hava utgjort $4\,400 - 600 = 3\,800$ kubikmeter, vilket är det ingående virkesförrådet. Då efter den under beskattningsåret gjorda försäljningen virkesförrådet utgjort 3 400 kubik-

meter, har minskningen i det för honom gällande ingående virkesförrådet utgjort 400 kubikmeter. A. gör vidare genom köpehandling rörande fastigheten troligt, att av den av honom erlagda köpeskillingen å skogen belöpt ett belopp av 11 400 kronor, motsvarande ett pris av 3 kronor per kubikmeter. För minskningen av ingående virkesförrådet med 400 kubikmeter är han således berättigad åtnjuta avdrag med $3 \times 400 = 1\,200$ kronor. Detta avdrag får åtnjutas även om värdet å det efter avverkningen kvarvarande virkesförrådet icke understiger den av honom för skogen erlagda köpeskillingen.

Det för --- --- 10 200 kronor.

Exempel å — — — i ingångsvärde:

B. försäljer — — — 10 000 kronor.

Ingångsvärdet har — — — det ursprungliga.

5. Har växande — — — ingående virkesförrådet);

eller ett belopp motsvarande värdet av det för skogen beräknade minsta producerande skogskapitalet;

eller skogens — — — ovan sägs.

Härvid iakttages — — — valutans belopp.

Såsom värde av minsta producerande skogskapital skall vid tillämpning av nyss angivna bestämmelser anses — därest vid den allmänna fastighetstaxering, som avslutats under eller närmast före det kalenderår, varunder fastigheten avyttrats, för skogen vid produktion av barrskog antagits eller skolat antagas högst 80-årig omloppstid — ett belopp svarande mot tre fjärdedelar av det vid nämnda taxering fastställda skogsmarksvärdet och, om därvid för skogen antagits eller skolat antagas längre omloppstid, nedan angiven multipel av nämnda skogsmarksvärde:

vid 90-årig omloppstid 1	vid 140-årig omloppstid 5
» 100-årig » 1½	» 150-årig » 7
» 110-årig » 2	» 160-årig » 10
» 120-årig » 3	» 170-årig » 14
» 130-årig » 4	» mer än 170-årig omloppstid 18.

Exempel:

1) A. inköper ett till skogsbörd dugligt område om 10 hektar, vilket ligger skoglöst, och planterar därå skog. Sedan mer än 10 år förflutit från förvärvet, försäljer han till B. området för en köpeskillning, varav å den växande skogen beräknas belöpa 1 800 kronor. Virkesförrådet uppgår då till 360 kubikmeter. Vid senaste allmänna fastighetstaxering har skogsmarken åsatts ett värde av 35 kronor per hektar. För skogen har därvid räknats med en omloppstid av 120 år, varför såsom minsta producerande skogskapital för skogen antages $3 \times 35 = 105$ kronor per hektar. Då i detta fall icke finnes något för A. gällande ingående virkesförråd eller ingångsvärde, är han berättigad till avdrag med $10 \times 105 = 1\,050$ kronor, och det belopp, som skall beskattas, blir följaktligen $1\,800 - 1\,050 = 750$ kronor.

Samma skogsmark säljes ånyo 15 år efter B:s förvärv av densamma, när

därå finnes 40 kubikmeter virke per hektar eller tillhopa 400 kubikmeter virke. Av den erhållna köpeskillingen belöper å den växande skogen 4 000 kronor. Avdrag har under innehavet av skogen icke medgivits för minskning av ingångsvärde eller för minskning i ingående virkesförråd, vadan det för B. gällande ingångsvärdet är 1 800 kronor och det för honom gällande ingående virkesförrådet utgör 360 kubikmeter. Vid senaste allmänna fastighetstaxeringen har för fastigheten skogsmarksvärdet fastställts till 35 kronor per hektar och har alltjämt för skogen antagits en omloppstid av 120 år. B. är berättigad att åtnjuta avdrag *antingen* med det för honom gällande ingångsvärdet, 1 800 kronor, *eller* med $10 \times 3 \times 35 = 1\,050$ kronor *eller* med vad av den erhållna köpeskillingen belöper å det för honom gällande ingående virkesförrådet, d. v. s. $\frac{360}{400} \times 4\,000 = 3\,600$ kronor. Därest den skattskyldige begär att få åtnjuta avdrag med sistnämnda belopp, skall till beskattning tagas $4\,000 - 3\,600 = 400$ kronor.

2) C. ärver en fastighet, vars skogsvärde enligt senaste taxering utgör 15 000 kronor. Under de närmast följande åren verkställer han avverkningar och får vid taxeringarna åtnjuta avdrag på sådant sätt, att det ingående virkesförrådet, vilket antages hava ursprungligen utgjort 3 000 kubikmeter, anses hava nedgått till 2 000 kubikmeter och skogens ingångsvärde anses hava nedgått till 10 000 kronor. C. försäljer fastigheten efter ytterligare några år, då virkesförrådet stigit till 2 400 kubikmeter, och vid taxering nästföljande år gör han troligt, att av den erhållna köpeskillingen å skogen belöpt ett belopp av 11 000 kronor. C. är då berättigad att åtnjuta avdrag *antingen* med det för honom gällande ingångsvärdet 10 000 kronor, *eller* med belopp motsvarande värdet av det för skogen beräknade minsta producerande skogskapitalet, vilket i förevarande fall antages utgöra 6 000 kronor, *eller* med $\frac{2\,000}{2\,400} \times 11\,000 = 9\,167$ kronor, vilket belopp utgör vad av den erhållna köpeskillingen belöper å det för C. gällande ingående virkesförrådet. Av de på dessa olika sätt beräknade avdragsbeloppen är avdraget för ingångsvärdet, 10 000 kronor, störst. Därest C. begär avdrag med detta belopp, tages till beskattning $11\,000 - 10\,000 = 1\,000$ kronor. Hade däremot av den erhållna köpeskillingen å skogen belöpt mindre belopp än 10 000 kronor, hade avdrag ej fått ske med högre belopp än det, vilket upptagits såsom intäkt genom skogens försäljning.

Denna lag träder i kraft, såvitt angår 9 och 10 §§ samt punkt 4 av anvisningarna till 9 §, den 1 januari 1952 och i övrigt den 1 januari 1953; dock skola 9 och 10 §§ samt punkt 4 av anvisningarna till 9 § i sin nya lydelse lända till efterrättelse redan före förstnämnda dag såvitt angår 1952 års allmänna fastighetstaxering.

2) Förslag

till

förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).

Härigenom förordnas, att 58 § 1 mom., 59 § 1 mom., 60 § 2 mom., 62 § 2 mom. och 65 § taxeringsförordningen den 28 september 1928¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

58 §.

1 mom. Angående skyldighet dels för statens skogsforskningsinstitut att före allmän fastighetstaxering fastställa centrala skogstaxeringsanvisningar samt till länsstyrelserna avlämna arealuppgifter m. m. dels ock för domänstyrelsen att före sådan taxering till länsstyrelserna lämna uppgifter rörande virkespriser m. m. stadgas i skogsvärderingsinstruktionen.

Det åligger landskamreraren att, med biträde av skogssakkunnig, på grundval av anvisningar och uppgifter som nu sagts samt i mån av behov inhämtade upplysningar upprätta förslag till lokala skogstaxeringsanvisningar varom likaledes är stadgat i skogsvärderingsinstruktionen.

59 §.

1 mom. Senast den — — — och skog.

Vid sådant sammanträde redogör landskamreraren för priserna vid försäljning av fastigheter inom länet under tiden efter senaste allmänna fastighetstaxering och för de slutsatser beträffande fastigheternas allmänna saluvärde, som enligt hans mening kunna dragas av dessa priser, så ock för övriga av honom kända förhållanden av beskaffenhet att inverka på nämnda värde. Därjämte skall landskamreraren framlägga jämlikt 58 § 1 mom. andra stycket upprättat förslag till lokala skogstaxeringsanvisningar ävensom, i den mån så finnes erforderligt, förslag till särskilda anvisningar jämväl i andra hänseenden, såsom angående redovisningen av olika ägoslag, värdesättning av övrig mark och bete å skogsmark med mera. Avser sammanträdet överläggning angående taxeringen inom allenast viss del av länet, skola redogörelserna och förslagen därefter lämpas.

För sådana — — — för taxeringen.

Till ledning för värdesättning av skogsmark och växande skog skola på grundval av de förslag, som av landskamreraren avgivas, fastställas lokala skogstaxeringsanvisningar.

Länsstyrelsen har — — — förda protokollet.

¹ Senaste lydelse se beträffande 58 § 1 mom., 62 § 2 mom. och 65 § 1944:281 samt beträffande 59 § 1 mom. 1943:855.

60 §.

2 mom. Efter det sammanträden enligt 59 § 1 och 2 mom. hållits, har länsstyrelsen att skyndsamt till ordföranden i den beredningsnämnd å landet eller fastighetstaxeringsnämnd i stad, som i varje särskilt fall vederbör, översända dels de i 18 § omförmälda uppgifterna, dels de för nämndens distrikt fastställda lokala skogstaxeringsanvisningarna.

62 §.

2 mom. Vid beredningsnämndens första sammanträde skall ordföranden, innan taxeringsarbetet tager sin början, avgiva noggrann redogörelse ej mindre rörande de enhetsvärden, som föreslagits vid det i 59 § 1 mom. omförmälda sammanträdet, samt de värderingsgrunder i övrigt, som å detta sammanträde ansetts böra inom distriktet tillämpas, än även rörande samtliga de köp av jordbruksfastighet inom distriktet, som förekommit under tiden efter senaste allmänna fastighetstaxering, samt de slutsatser beträffande fastigheternas allmänna saluvärde i orten, som enligt ordförandens mening kunna dragas av de vid dessa köp tillämpade priser. Finnas inom distriktet fastigheter med skog, bör i redogörelsen tillika lämnas upplysning rörande det virkesförråd, som i medeltal per hektar finnes inom länet eller vederbörlig del därav, och dess fördelning på trädslagklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag ävensom rörande innehållet i övrigt av de lokala skogstaxeringsanvisningarna. Redogörelsen ävensom beredningsnämndens mening härom böra protokollföras.

Härefter åligger — — — i distriktet.

65 §.

Ordförande i — — — i 64 a §;

b) att före fastighetstaxeringsnämndens sammanträde granska de från beredningsnämndernas ordförande enligt 64 § inkomna längderna och övriga handlingar och därvid särskilt undersöka, huru beredningsnämnderna tillämpat de enhetsvärden, som föreslagits vid det i 59 § 1 mom. omförmälda sammanträdet, samt de värderingsgrunder i övrigt, som å detta sammanträde ansetts böra komma till användning inom vederbörande beredningsdistrikt, ävensom huru beredningsnämndernas uppskattning av virkesförrådet och dess fördelning på trädslagklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag överensstämmer med uppgifterna härom i de vid sistnämnda sammanträde fastställda lokala skogstaxeringsanvisningarna.

c) att vidtaga — — — och längder.

Ordförande i — — — d) sägs.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

3) Förslag

till

förordning med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet (skogsvärderingsinstruktion).

Häriigenom förordnas, att vid taxering av fastighet skola jämte de föreskrifter, som meddelas i kommunalskattelagen, tillämpas följande uppskattningsgrunder.

A. Allmänna värderingsgrunder.

Skogsmark med därå växande skog skall värderas med hänsyn till markens produktionsförmåga, det tillstånd vari den växande skogen befinner sig samt den avkastning i penningar som med beaktande av dessa omständigheter kan antagas för framtiden bliva uttagen under förutsättning att ett efter förhållandena avpassat uthålligt skogsbruk kommer att där bedrivas.

Skogens avkastning av virke kommer att innefatta successiva uttag av dels den skog, som redan finnes, dels framdeles uppväxande skog. Härvid kunna olika utvecklingsförlopp med skilda uttagsprogram ifrågakomma, beroende på växlande skogliga och ekonomiska förutsättningar. För större områden med väsentligen likartade skogliga förhållanden (*tillväxtområden*) bestämmas med ledning av material från riksskogstaxeringarna för olika trädslag vissa typiska sådana utvecklingsförlopp med olika omloppstider. Skogarna i riket inordnas under de kategorier med skilda uttagsprogram, som sålunda erhållas, och de framtida virkesavkastningarna antagas för varje skog utfalla i enlighet med vad som förutsättes i utvecklingsförloppet för den kategori vartill skogen hänförts.

Eftersom det ej kan förutses vilka priser virket vid avverkningen kommer att betinga, göras för beräkning av det framtida utbytet i penningar vissa antaganden beträffande priserna. Priserna å rotstående skog av olika slag bestämmas sålunda för olika *avsättningslägen* inom särskilda *prisområden*. Till grund för prissättningen läggs medeltalen av gällande medelhöstpriser under de närmaste fem kalenderåren innan taxeringen påbörjas (priser enligt femårsregeln). Den vid taxeringstillfället sålunda antagna prisnivån förutsättes bliva bestående och gällande för framtida avverkningar.

Om det antages, att de beräknade framtida virkesavkastningarna från en skog uppskattas i penningar enligt de för ifrågavarande taxering bestämda priserna, därvid beträffande varje års avkastning avdrag göres för beräknade *allmänna kostnader*, samt att de sålunda erhållna nettoavkastningarna i penningar diskonteras till nuvärdet och dessa sammanläggas, erhålles det

belopp, som utgör skogsmarkens och den växande skogens hela nuvärde (s. k. förväntningsvärde). Det är detta värde som taxeringen avser att uttröna.

För taxeringen verkställles emellertid ej direkt uppskattning av de framtida årsavkastningarna, utan förfares på följande sätt.

Uppskattning sker av dels markens produktionsförmåga (*godhetsgrad*), dels den växande skogens förråd av träd som nå över brösthöjd (*mätbart virkesförråd*). Uppskattningen sker med fördelning av detta förråd å vissa trädslag och diameterklasser (*trädslagsklasser* och *förrådsgrupper*). Förväntningsvärdet bestämmes med ledning av rotvärdet per skogskubikmeter (*skogskubikmeterpriset*) för ett grövre och ett klenare *typträd* inom varje trädslagsklass i varje avsättningsläge samt vissa på förhand uträknade, i tabeller för olika fall angivna förvandlingstal, *markvärdefaktorer* och *skogsvärdefaktorer*. Med utgångspunkt från relationen mellan skogskubikmeterpriserna för det grövre och det klenare typträdet (*prisrelationen*) giva dessa faktorer siffermässigt uttryck åt det förhållandet att å ena sidan skogen tillväxer och virkets kvalitet ändras, men att å andra sidan nuvärdet av varje framtida årsavkastning utgör endast det efter viss räntefot diskonterade värdet av denna. Avdrag göres vid uppskattningen med det beräknade nuvärdet av framtida allmänna kostnader för skogsbruket.

Särskilda värden skola vid taxeringen åsättas skogsmarken och den växande skogen. Såsom värde å skogsmarken redovisas därvid, oavsett om därå finnes virkesförråd, med ledning av tabellerna det värde som med hänsyn till markens godhetsgrad skulle tillkomma marken, om därå ej finnes något virkesförråd (*skogsmarksvärdet*), medan såsom värde å den växande skogen, likaledes med ledning av tabellerna, redovisas återstoden av det sammanlagda nuvärdet å skogsmarken och den växande skogen (*skogsvärdet*). Redovisning sker på sätt nu angivits utan hinder av att i verkligheten den del av skogsmarkens värde, som tillgodogöres genom tillväxten av det befintliga virkesförrådet, ej är skild från detta förråds förhandenvarande värde utan lösgöres först när det avverkas.

I viss nedan angiven ordning beaktas onormal förekomst av kalmarek.

Att särskilda förmåner å skogsmark — såsom skogsbete, möjlighet till jakt, andra byggnader å skogen än skogskojor och liknande mera tillfälliga byggnader, servitutsrätt o. dyl. — skola beaktas i annan ordning än i denna instruktion anges, framgår av punkt 4 av anvisningarna till 9 § och punkt 2 av anvisningarna till 10 § kommunalskattelagen.

B. Bestämmelser rörande uppskattningen.

1. Vad som förstås med skogsmark.

Såsom skogsmark skall upptagas all icke odlad mark som, vare sig den vid tillfället är skogbärande eller ej, är lämplig att använda för skogsproduktion. Till skogsmark hänföres således även ljunmark och annan dylik mark, som av ålder ligger skoglös, såframt marken kan anses lämpa sig för skogsproduktion.

Såsom skogsmark skall däremot ej upptagas sådan skoglös eller obetydligt trädbevuxen ängsmark, som, ehuru den visserligen kan användas för skogsproduktion, i främsta rummet utnyttjas för foderproduktion genom bete eller slätter och som med god hushållning även bör användas därtill, vare sig den är att betrakta såsom kultiverad betesäng eller den är hänförlig till naturlig betes- eller slätteräng. Skogbevuxen s. k. hagmark skall, i den mån den utnyttjas såsom *kultiverad betesäng*, ej heller redovisas såsom skogsmark. Med kultiverad betesäng avses sådan icke i vanlig mening under plog lagd, i huvudsak foderproducerande men ej sällan något trädbevuxen betesmark, som för betets förbättrande är föremål för ordnad skötsel, varmed förstås sådana åtgärder som röjning, dikning, planering, kalkning, gödsling, frösådd m. m.

Till skogsmark räknas ej impediment. Till impediment hänföras myrar (mossar och kärr), berg, fjäll och dylika områden, vilka på grund av klimatiska förhållanden, ogynnsamma vattenförhållanden, näringsbrist eller de lösa jordlagrens ringa djup är av sådan beskaffenhet att någon egentlig skogsproduktion där icke kan påräknas.

Värdet av mark som icke skall upptagas såsom skogsmark ävensom, i förekommande fall, av bete å skogsmark skall, på sätt framgår av punkt 4 av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen, inräknas i värdet av fastigheten i övrigt.

2. Areal skogsmark.

Arealen skogsmark beräknas, såvitt angår statens och andra allmänna skogar, med ledning av officiella uppgifter, som meddelas av domänstyrelsen eller som eljest finnas tillgängliga; såvitt angår enskilda skogar under ordnad hushållning, för vilka tillförlitliga skogsuppskattningshandlingar finnas tillgängliga, med ledning av uppgifter i dessa; samt, såvitt angår övriga skogar, med ledning av uppgifter från jordregister, ekonomiska kartverk eller andra offentliga handlingar, så ock efter ingivna deklARATIONER och andra upplysningar som kunna införskaffas.

3. Rikets indelning i tillväxtområden.

För taxeringen indelas riket, med hänsyn till olikheter i skogsmarkens produktionsförmåga och det sätt varpå skogsbruket bedrivs, i sex tillväxtområden omfattande:

område I Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker, Jämtlands län samt Särna och Idre socknar av Kopparbergs län; *område II* Norrbottens och Västerbottens läns kustland, Västernorrlands län och av Gävleborgs län Hälsingland; *område III* övriga delar av Gävleborgs och Kopparbergs län samt Nyskoga, Södra Finnskoga, Norra Finnskoga, Dalby och Norra Ny socknar av Värmlands län; *område IV* övriga delar av Svealand ävensom Gotlands län; *område V* Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län; samt *område VI* Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län.

4. Markens godhetsgrad.

Markens godhetsgrad uppskattas med hänsyn till den virkesavkastning som framdeles kan förväntas från den, om den utnyttjas nöjaktigt. Godhetsgraden skall bestämmas efter markens beskaffenhet utan hänsyn till den därå växande skogens tillstånd och är således icke beroende av om den faktiska produktionen under den närmaste tiden kan beräknas bliva hög eller låg. Godhetsgraden är likaledes oberoende av det sätt varpå virkesavkastningen utnyttjas eller kan utnyttjas.

Markens godhetsgrad angives för visst tillväxtområde i fyra eller, om förhållandena därtill föranleda, flera godhetsklasser. För varje län eller, där olika delar av ett län ligga inom olika tillväxtområden, för varje sådan del av län angives, där så ske kan med ledning av riksskogstaxeringarna, i de lokala skogstaxeringsanvisningar, varom sägs under F. här nedan, vilka godhetsklasser som där ifrågakomma.

Godhetsgraden uppskattas antingen med ledning av vad som är känt exempelvis genom uppgifter i skogsuppskattningshandlingar för ifrågavarande mark eller genom jämförelse med medelgodheten hos övrig mark i trakten. Vid bedömande av godhetsgraden må vid tidigare taxeringar fastställda siffror för bonitet tjäna till ledning.

5. Virkesförrådets uppskattning.

a) Det å skogen befintliga mätbara virkesförrådet uppskattas med fördelning på trädslagsklasser och förrådsgrupper. Trädslagsklasserna äro *barrskog*, *ordinär lövskog* (företrädesvis björk, asp och al) samt *ädel lövskog* (företrädesvis bok, ek, alm, ask, avenbok, lind och lönn). Beträffande barrskog upptagas såsom särskilda förrådsgrupper 1) träd med en diameter vid brösthöjd av 25 centimeter och däröver (*grov barrskog*), 2) träd med en diameter vid brösthöjd av 15 intill 25 centimeter (*medelgrov barrskog*) och 3) träd med en diameter vid brösthöjd av intill 15 centimeter (*klen barrskog*). Ordinär lövskog ävensom ädel lövskog fördelas vardera å två förrådsgrupper, den ena omfattande träd som vid brösthöjd i diameter hålla 25 centimeter eller mera (*grov ordinär lövskog* och *grov ädel lövskog*), den andra omfattande träd av mindre diameter vid brösthöjd (*klen ordinär lövskog* och *klen ädel lövskog*).

b) Virkesförrådet skall för varje förrådsgrupp angivas i kubikmeter fast mått på bark (*skogskubikmeter*), d. v. s. den virkeskvantitet som erhålles genom uppskattning med ledning av massatabeller av det å rot uppmätta virket. Träd, som äro så förstörda genom röta eller annorledes att de anses hänförliga till s. k. »uppenbara vrak», medtagas ej.

c) Därest det beträffande viss barrskog ej finnes anledning antaga att sammansättningen av den medelgrova och den klena skogen avsevärt avviker från den vid förhandenvarande förekomst av grov skog normala, må en mera summarisk uppdelning av virkesförrådet ske, därvid angives allenast, med en noggrannhet av minst tiotal procent, det i virkesförrådet ingående förrådet av grov barrskog samt, då bestämmelserna i punkt 11 till-

lämpas, med en noggrannhet av minst tjugufemtal procent, förekomsten av gran. En efter omständigheterna lämpad summarisk uppdelning av virkesförrådet må ske jämväl beträffande lövskog, om ej ett i huvudsak riktigt taxeringsresultat därigenom äventyras.

Sådan summarisk uppskattning som ovan sagts må ej ske, där tillfredsställande uppgifter för en fullständig uppskattning äro för handen.

6. Skogskubikmeterpris.

a) De skogskubikmeterpriser för ett grövre och ett klenare typträd, som skola läggas till grund för uppskattningen, fastställas beträffande varje trädslagsklass enligt den prisnivå som skall tillämpas vid taxeringen; priserna fastställas för olika avsättningslägen inom visst område med i huvudsak enhetlig prisbildning i ett län (prisområde). Grövre typträd inom en trädslagsklass är ett träd som vid brösthöjd håller 30 centimeter, klenare typträd ett träd som vid brösthöjd håller 20 centimeter.

För fastställande av skogskubikmeterpriset måste bestämmas dels hur en skogskubikmeter skall anses vara sammansatt [se b) här nedan], dels hur de däri ingående sortimenten skola prissättas [se c) här nedan].

b) En skogskubikmeter av visst typträd anses vara sammansatt av de sortiment, som antagas kunna utvinnas från ett sådant träd, om det avverkas.

Prisberäkningen skall grundas på vissa för ett *apteringsområde* av statens skogsforskningsinstitut efter samråd med skogsstyrelsen fastställda enhetliga förutsättningar beträffande typträdens stamform, barktjockleken hos desamma och deras kvalitet samt deras uppdelning på stamdelar av olika grovlek enligt en antagen grundaptering. Med utgångspunkt från dessa förutsättningar fastställles vid taxeringen i vilken utsträckning olika sortiment av skilda trädslag skola med hänsyn till å orten förefintliga avsättningsmöjligheter anses där ingå i det ifrågavarande typträdet. Uppdelningen på sortiment behöver ej göras mer detaljerad än som kan anses erforderligt för en nöjaktig beräkning av skogskubikmeterpriserna.

Ett typträd skall representera hela den trädslagsklass det avser och får sålunda anses vara sammansatt av de trädslag, som ingå i trädslagsklassen, i ungefär samma proportion som dessa förekomma inom prisområdet. Det kan emellertid vid taxeringen vanligen anses tillfyllest att låta träd av ett eller flera inom trädslagsklassen förhärskande trädslag företräda trädslagsklassen i dess helhet. Att särskilda typträd dock stundom skola finnas för olika grupper av en trädslagsklass och i regel för tall och för gran, framgår av punkt 11.

c) Det skogskubikmeterpris, som vid taxeringen skall tillämpas för visst typträd i visst avsättningsläge, erhålles genom att beräkna nettopriser för samtliga sortiment av det virke, som ingår i ifrågavarande skogskubikmeter, enligt den prissättning, som vid taxeringen skall gälla för de olika sortimenten, och sammanlägga dessa nettopriser. Till utgångspunkt för beräkningen tagas de vid taxeringen gällande femårsmedeltalen för bruttopriserna å de

olika sortimenten i orten. Från dem avdragas motsvarande femårsmedeltal för direkta avverknings- och transportkostnader, såsom kostnader för huggning, körning, flottning eller annan transport till den plats, för vilken bruttopriserna gälla, direkt arbetsledning, avmätning och intumning, tillfälliga kojbyggnader, vintervägar och lastplatser, olycksfalls- och försäkringsavgifter i den mån de äro direkt hänförliga till drivningsarbetet, så ock skogsvårdsavgifter. Vid kostnadernas beräkning skall beaktas i vad mån större eller mindre arbete erfordras för utdrivningarna på grund av körvägarnas längd och beskaffenhet, flottningsförhållanden m. m. Olika nettopriser framkomma härigenom för olika avsättningslägen. Avdraget skall avse kostnader som äro representativa för skogens genomsnittliga avsättningsförhållanden.

Vid prisberäkningen skall iakttagas, att de för kubikmassa, uttryckt i brukliga handelsmått för sortiment, angivna priserna måste överföras till skogskubikmeterpriser för de båda typträden. Härvid skola av statens skogsforskningsinstitut i samråd med skogsstyrelsen fastställda omräkningstal för förvandling av priserna i brukliga handelsmått till priser å verklig kubikmassa fast mått på bark i erforderlig utsträckning tjäna till ledning.

De i typträden ingående sortimenten kunna i regel antagas vara desamma för alla skogar av visst slag inom ett prisområde. Hänsyn till variationer i avverknings- och transportkostnader och det av dessas storlek betingade avsättningsläget kan tagas genom fördelning av skogarna på ett antal *omkostnadsklasser*. För de allra flesta fall kunna därför tillämpliga skogskubikmeterpriser uträknas centralt för län eller del av län. Uppgifter rörande sådana skogskubikmeterpriser skola intagas i de lokala skogstaxeringsanvisningarna.

d) Jämlikt de grunder, som skola vid taxeringen tillämpas enligt bestämmelser av statens skogsforskningsinstitut, meddelade i samråd med skogsstyrelsen, skall, på sätt utvecklas under D. här nedan, vid den antagna apteringen av visst typträd i angiven utsträckning hänsyn tagas till tekniska fel i virket. Uppenbara vrak medtagas enligt punkt 5 b) ej i det mätbara virkesförrådet. Om emellertid i viss skog tekniska fel skulle förekomma i en utsträckning som uppenbarligen överstiger vad som i dylik ordning beaktats, må på sätt och inom gränser, som angivas i de lokala skogstaxeringsanvisningarna, därav betingat avdrag ske vid skogskubikmeterprisets fastställande.

När här avsett avdrag göres, skola skälen därför angivas, och skall grunden för beräkningen beträffande varje berörd förrådsgrupp antecknas i taxeringslängden.

7. Avdrag för allmänna kostnader.

Nuvärdet av avdraget för allmänna kostnader för skogsbruket avser kostnader för förvaltning och bevakning, för skogens vård, för föröyrings- och skyddsåtgärder, för väg- och dikesunderhåll samt för skogsindelning, sådana övriga kostnader för fasta anläggningar och fast arbetskraft som ej

inrymmas i direkta avverknings- och transportkostnader, så ock sådana till omkostnader hänförliga skatter som ej annorledes beaktats. Nuvärdet av sagda kostnader beräknas till 33 procent av det värde, som skulle tillkomma skogsmarken och den växande skogen om dylikt avdrag ej medgåves. Avdraget verkställes genom att från skogskubikmeterpriset avräknas 33 procent av detta. Är avsättningsläget för en skog så ogynnsamt att en väsentlig del av den till gagnvirke användbara virkesavkastningen enligt förutsättningarna för värderingen saknar rotvärde, eller äro på grund av naturförhållandena särskilda föryngringssvårigheter uppenbarligen för handen, och måste därför skogen skötas med anlitande av en onormalt stor del av avkastningens värde, må avdraget för allmänna kostnader efter prövning i varje särskilt fall och med angivande av skälen höjas, dock ej mer än att avdraget från skogskubikmeterpriset uppgår till högst hälften av detta. Inom vilket område sådan höjning får ske skall angivas i de lokala skogstaxeringsanvisningarna. Höjning som nu sagts av ifrågavarande avdrag må ock ske, där trängande behov föreligger att inom en nära framtid i en omfattning uppenbarligen överstigande den normala uppföra inkom för skogsbrukets behov avsedda byggnader, vilka måste antagas icke kunna i huvudsak förräntas genom uthyrning eller dylikt.

8. Skogsvärdefaktorer och markvärdefaktorer.

På sätt framgår av punkterna 5 och 6 verkställes uppskattning av virkesförrådet, fördelat på trädslagsklasser och förrådsgrupper, och bestämmas skogskubikmeterpriser som vid taxeringen skola gälla för typträden inom respektive trädslagsklasser. Däremot fastställas ej dylika priser för träd av annan storlek. Förhållandet mellan skogskubikmeterpriserna för typträden inom en trädslagsklass (prisrelationen) kommer nämligen att bestämma priserna för samtliga förekommande dimensioner inom klassen. Detta sker med tillämpning av skogsvärde- och markvärdefaktorerna, genom vilka tillika beaktas, *dels* att å en skog normalt finnas plantor som ännu ej nått brösthöjd, *dels* att befintliga träd, när de förutsättas bliva avverkade, komma att vara grövre än vid taxeringstillfället och då komma att hava ett därav betingat pris, *dels* att å skogsmarken komma att uppväxa nya skogsgenerationer vilka måste medräknas vid bestämmande av förväntningsvärdet å skogen.

Skogsvärde- och markvärdefaktorer angivas i särskilda av Kungl. Maj:t på sätt nedan under C. sägs fastställda tabeller.

9. Skogsvärdet.

Den växande skogens värde (skogsvärdet) erhålles genom att multiplicera virkesförrådet inom varje förrådsgrupp å skogen med *dels* det med avdrag för allmänna kostnader reducerade skogskubikmeterpriset å det grövre typträdet för ifrågavarande trädslagsklass och omkostnadsklass, *dels* den skogsvärdefaktor som för ifrågavarande förrådsgrupp, godhetsklass, omloppstid och prisrelation inom tillväxtområdet angives i den av Kungl.

Maj:t fastställda tabellen, samt därefter sammanlägga de sålunda för varje förrådsgrupp erhållna beloppen.

För sådana trakter inom tillväxtområde II eller III, som gränsa mot ett nordligare tillväxtområde, må i den utsträckning som bestämmes i de lokala skogstaxeringsanvisningarna tillämpas skogsvärdefaktorer svarande mot en längre omloppstid än den i tillväxtområdet för ifrågavarande godhetsklass å marken i allmänhet antagna.

10. Skogsmarksvärdet.

Skogsmarksvärdet beräknas — vare sig å marken finnes mätbart virkesförråd eller ej och oavsett beskaffenheten av den befintliga skogen — såsom om skogsmarken utnyttjades endast för produktion av barrskog med den för vederbörande tillväxtområde och godhetsklass genomsnittliga sammansättningen av tall och gran d. v. s. såsom om hela virkesförrådet utgjordes av sådan skog. Värdesättningen sker med ledning av skogskubikmeterpriserna å tvenne för ändamålet konstruerade typträd (jfr punkt 6 a) bestående av tall och gran i sådan sammansättning. Skogskubikmeterpriserna å nämnda typträd erhållas genom att sammanlägga så stora andelar av skogskubikmeterpriserna för vederbörande typträd inom vardera trädslaget som svara mot den antagna sammansättningen.

Å skogsmark av så hög godhetsklass i tillväxtområde VI att ädel lövskog där normalt förekommer i större utsträckning sker värdesättningen under beaktande även av trädslag inom denna trädslagsklass. I de av Kungl. Maj:t fastställda tabellerna uttryckes emellertid markvärdefaktorn även för sådan mark efter erforderlig omräkning såsom en markvärdefaktor för barrskog som ovan sagts.

Det med avdrag för nuvärdet av allmänna kostnader reducerade skogskubikmeterpriset för det grövre typträdet inom barrskog, varom ovan sagts, multipliceras alltså oavsett den växande skogens beskaffenhet alltid med den markvärdefaktor, vilken i den av Kungl. Maj:t fastställda tabellen angives för ifrågavarande godhetsklass vid den prisrelation som betecknar förhållandet mellan skogskubikmeterpriserna å de ifrågavarande båda typträden. Härigenom erhålles värdet å skogsmark per hektar. Där på sätt i föregående stycke sagts hänsyn skall tagas även till förekomsten av ädel lövskog, iakttages att i vederbörande tabell skilda markvärdefaktorer upptagas för olika värdeförutsättningar i avseende å den ädla lövskogen. Skogsmarksvärdet för en hel skog utgör produkten av värdet å skogsmarken per hektar och det vid taxeringen utrönta antalet hektar skogsmark å skogen.

Utgöres skogsmark till större eller mindre del av sammanhängande kalmarksområden, vilka av ålder ligga skoglösa och ej kunna göras skogbärande utan kulturåtgärder, må värdet av dessa områden nedsättas till lägst hälften av det enligt ovan angivna bestämmelser uppskattade värdet. Därest det kan antagas att av den skogsmark å en taxeringsenhet, som återstår sedan dylika sammanhängande kalmarksområden undantagits, mer än fem procent utgöres av kalmark, må värdet å så stor del av den återstående kalmarken, som överskjuter fem procent, reduceras med en tredjedel.

Därest skogsmarken till en fastighet är av sådan beskaffenhet att vid dess värdesättning hänsyn enligt ovan skall tagas till förekomsten av ädel lövskog samt det kan antagas att fastigheten till mer än 25 procent är bevuxen med dylik skog, må värdet å den överskjutande delen av den med ädel lövskog bevuxna marken likaledes reduceras med en tredjedel.

Genom nedsättning som i de båda föregående styckena sagts må dock värdet å den skogsmark nedsättningen avser ej nedbringas under det värde som skulle tillkomma marken vid användning för annat ändamål än skogsbruk, häri ej inbegripet värdet av sådan förmån å skogsmarken som enligt punkt 4 av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen ej skall inräknas i skogsmarkens värde.

För sådana trakter inom ett tillväxtområde, som gränsa mot ett nordligare tillväxtområde, må i den utsträckning som bestämmes i de lokala skogstaxeringsanvisningarna procentuellt avdrag göras å det markvärde, som framkommer i tabellerna, enligt grunder som där angivas.

11. Förfarandet vid prisvariationer inom en trädslagsklass.

Uppdelningen på de tre trädslagsklasserna barrskog, ordinär lövskog och ädel lövskog betingas främst därav att för var och en av dem kunna antagas i huvudsak lika tillväxtförhållanden och ensartad avverkningsordning, varav följer att för varje sådan klass skola gälla gemensamma skogsvärdefaktorer. I det föregående har antagits att även gemensamma skogskubikmeterpriser bestämmas för varje trädslagsklass, och att till följd därav typträden i princip skola anses vara sammansatta av förekommande olika trädslag inom varje trädslagsklass. Emellertid är det beträffande barrskog normalt, beträffande ädel lövskog vanligt och beträffande ordinär lövskog möjligt, att inom trädslagsklassen priserna för olika trädslag så variera att gemensamma skogskubikmeterpriser skulle framstå såsom olämpliga. I dylika fall skola de olika trädslagen gruppvis eller vart för sig i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser behandlas såsom om de utgjorde en hel trädslagsklass. I fråga om förfarandet vid prissättningen kan åtskillnad mellan de olika trädslagen göras redan vid den antagna aptering, varom statens skogsforskningsinstitut i samråd med skogsstyrelsen meddelar föreskrifter, eller först vid den uppdelning på sortiment som verkställes vid taxeringen. Beträffande trädslag, för vilka sålunda särskild prissättning skall ske, anknytes denna till typträd av vederbörlig grovlek inom ifrågavarande trädslag. För den eller de prisrelationer, som framkomma genom jämförelse mellan skogskubikmeterpriserna å typträden inom varje trädslag eller grupp av trädslag, uppsökas i vederbörlig tabell de beträffande trädslagsklassen i sin helhet gällande skogsvärdefaktorerna, och uppskattningen av skogsvärdet sker med ledning av dessa och de fastställda skogskubikmeterpriserna för trädslaget eller gruppen av trädslag. Markvärdet bestämmes däremot alltid på sätt i punkt 10 sägs.

Inom trädslagsklassen barrskog skola regelmässigt tall och gran behandlas såsom skilda grupper med iakttagande att, där andra slag av barrträd

förekomma, de efter omständigheterna sammanföras med ettdera av dessa trädslag. Därest inom visst trädslag — på grund av växlande stamform och grenighet m. m. hos träden — skogen i avseende å kvalitet och användbarhet till gagnvirke företer sådana olikheter att skilda prissättningsgrunder finnas böra tillämpas, kan en uppdelning av detta trädslag ske på skilda grupper.

12. Om nedsättning i visst fall av skogsvärde eller skogsmarksvärde.

Belastas skogsområde av servitut eller annan liknande rättighet, kan därav föranledas nedsättning av skogsvärdet eller skogsmarksvärdet. Grunden för nedsättningen bestämmes med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet. Om nedsättningen och grunden för densamma skall anteckning ske i taxeringslängden.

13. Uppskattningsenhet.

Uppskattningen verkställs för hela skogen å taxeringsenheten med hänsyn till där genomsnittligt rådande förhållanden beträffande godhetsgrad, avsättningsläge m. m. En avvägning företages i olika avseenden mellan skogens olika delar enligt sådan grund som i varje avseende finnes lämplig. Råda beträffande olika delar av skogen å en taxeringsenhet i skogligt avseende väsentligt skilda förhållanden, må dock, om taxeringen därigenom avsevärt underlättas, särskild uppskattning ske av de olika delarna. Skall, på sätt av punkt 7 framgår, för viss del av taxeringsenhet förhöjt avdrag för allmänna kostnader beräknas, skall den delen särskilt uppskattas. Sker sådan särskild uppskattning, skola för taxeringen grundläggande uppgifter redovisas för varje sålunda uppskattad del av taxeringsenheten, men skola skogsvärde och skogsmarksvärde utföras gemensamt för taxeringsenheten i dess helhet.

C. Föreskrifter som före allmän fastighetstaxering meddelas av Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:t fastställer före allmän fastighetstaxering tabeller utvisande de skogsvärde- och markvärdefaktorer, som vid taxeringen skola tillämpas.

a) I särskilda tabeller skola beträffande varje tillväxtområde och varje där ifrågakommande omloppstid och godhetsklass å marken för varje förrådsgrupp inom en trädslagklass skogsvärdefaktorer angivas för de prisrelationer, som uttrycka förhållandet mellan skogskubikmeterpriserna å typträden för trädslagsklassen, ävensom upptagas däremot svarande markvärdefaktorer.

b) Dessa faktorer bestämmas med tillämpning av följande grunder.

Beträffande en arealenhet av en genomsnittsskog med likformig förekomst av träd i olika utvecklingsstadier uträknas, med tillämpning av viss värdeenhets, för varje sådant stadium dels förväntningsvärdet å det befintliga virkesförrådet dels förväntningsvärdet å kommande skogsgenerationer, vilka förväntningsvärden sammanlagt utgöra hela nuvärdet av skogsmarken och den växande skogen, uttryckt i ifrågavarande värdeenhets. Markvärdet

är under de nämnda förutsättningarna, uttryckt i samma värdeenheter, det förväntningsvärde som sålunda uträknas för det fall att virkesförråd ännu saknas (0-årig skog). För varje utvecklingsstadium i genomsnittsskogen avdrages markvärdet från hela nuvärdet. Resten är beträffande ifrågasvarande utvecklingsstadium av skogen skogsvärde, uttryckt i nämnda värdeenheter. Från olika utvecklingsstadier hämtade skogsvärden sammansätts under de förrådsgrupper, dit de höra, och uttryckas för en massanhet såsom tal angivande förhållandet till det i ifrågasvarande värdeenheter angivna värdet å det grövre typträdet inom trädslagsklassen. Varje sålunda erhållet tal är skogsvärdefaktor för ifrågasvarande förrådsgrupp.

Markvärdefaktorn erhålles enligt motsvarande beräkningsmetod. Emellertid antages vid fastställande av markvärdefaktor för varje tillväxtområde och godhetsklass å marken att marken är bevuxen endast med tall och gran i för tillväxtområdet och godhetsklassen genomsnittlig sammansättning eller, såvitt angår mark av de godhetsklasser i tillväxtområde VI där ädel lövskog i större utsträckning förekommer, endast med tall, gran, ek och bok, likaledes i genomsnittlig sammansättning. Markvärdefaktorn uttryckes alltid — såvitt angår mark som sist sagts efter vederbörlig förvandling under beaktande av de olika trädslagens skogskubikmeterpriser — såsom det tal vilket anger förhållandet mellan markvärdet per hektar och skogskubikmeterpriset å det konstruerade grövre typträdet för tall och gran i genomsnittlig sammansättning.

c) Förväntningsvärdet bestämmes av förräntningsprocent, massatillväxt samt kvalitetstillväxt, så ock av den ordning i vilken virkesförrådet tänkes bli avverkat.

Förräntningen skall beräknas efter en räntefot av fem procent.

Massatillväxten bestämmes för varje i ett tillväxtområde med hänsyn till markens godhetsgrad tillämpad omloppstid på grundval av uppgifter från riksskogstaxeringarna.

Kvalitetstillväxten kommer till uttryck i förhållandet mellan skogskubikmeterpriserna för typträden inom ifrågasvarande trädslagsklass. Skogsvärde- och markvärdefaktorer angivas för olika sådana prisrelationer.

Den ordning, i vilken virkesförrådet skall antagas bli avverkat, fastställs för varje tillväxtområde, trädslagsklass och ifrågakommande omloppstid med ledning av riksskogstaxeringarna. Därvid förutsättes att avverkningen avser en på grundval av uppgifter från riksskogstaxeringarna rörande virkesförrådets sammansättning och tillväxt för skog av olika åldersklasser konstruerad genomsnittsskog, innehållande lika stora arealer skog av alla åldrar inom de till omloppstiden hörande utvecklingsstadierna, samt att avverkningen skall vara lika med tillväxten och i framtiden bibehållas oförändrad. Kan med ledning av det material, som ligger till grund för statens skogsforskningsinstitutets undersökningar rörande skötselprogram för rationellt skogsbruk, en säkrare uppfattning vinnas om hur uthålligt skogsbruk i ett tillväxtområde bedrives, må ock detta material beaktas.

d) I tabellerna upptagas så många godhetsklasser, att förekommande

olikheter i avseende å markens produktionsförmåga tillbörligen beaktas, varjämte upptagas prisrelationer med intervall av högst en tiondel. För mark av viss godhetsklass inom tillväxtområdena II och III angives hur i de under B. i punkt 9 andra stycket angivna fallen skogsvärdefaktorerna skola beräknas. Gemensamma skogsvärdefaktorer kunna ifrågakomma för mark av olika godhetsklasser inom ett tillväxtområde så ock för mark av samma godhetsklass inom olika tillväxtområden, även om olika markvärdefaktorer fastställas. I tabellerna angivas också grunder för sådan procentuell sänkning av markvärdet varom stadgas under B. i punkt 10 sista stycket.

D. Anvisningar som före allmän fastighetstaxering meddelas av statens skogsforskningsinstitut.

1. Före allmän fastighetstaxering skall statens skogsforskningsinstitut efter samråd med skogsstyrelsen senast den 1 juni året näst före taxeringsåret fastställa för den följande taxeringsperioden gällande centrala skogstaxeringsanvisningar. I dessa anvisningar skola bestämmas de områden som skola för de vanligast förekommande trädslagen vara apteringsområden, under iakttagande att varje apteringsområde skall vara ett sådant större område där, enligt vad riksskogstaxeringarna utvisa, skogen har i huvudsak ensartad karaktär i avseende å trädens stamform, barktjockleken hos träden samt trädens kvalitet.

Tillika skall i anvisningarna för varje apteringsområde och ifrågakommande trädslag, under antagande av sådan aptering som i varje avseende finnes lämplig, för dels ett träd som håller i genomsnitt 20 centimeter dels ett träd som håller i genomsnitt 30 centimeter vid brösthöjd bestämmas den uppdelning av trädets totala stamvolym med bark i rått tillstånd å stamdelar av olika grovlek, som skall ligga till grund för prisberäkningen. Därvid skola jämväl givas normer för uppskattning av *dels* trädets barkvolym, *dels* stamvedens inmättningsbara volym uppdelad efter virkets grovlek, *dels* ock huru stor del av utbytet i gagnvirke som på grund av inom området allmänt förekommande tekniska fel i medeltal skall beräknas icke kunna utnyttjas såsom gagnvirke.

I de centrala skogstaxeringsanvisningarna skola även fastställas de omräkningstal som erfordras för att angiva förhållandet mellan å ena sidan stamvirket uttryckt i verklig kubikmassa fast mått på bark, å andra sidan ifrågakommande sortiment uttryckta i brukliga handelsmått, samt i övrigt meddela sådana uppgifter som kunna tjäna till ledning vid bestämmande av sortimentsutbytet från typträden.

2. Statens skogsforskningsinstitut skall vidare, på grundval av riksskogstaxeringarna, senast den 15 september året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse avlämna uppgifter för länet eller i skogligt avseende likartade delar av länet om den ungefärliga arealen av skogsmark och av övrig mark, skogsmarkens genomsnittliga godhetsgrad samt virkesförrådets genomsnittliga storlek och fördelning på trädslagklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag.

E. Uppgifter och förslag som före allmän fastighetstaxering avgivas av domänstyrelsen.

Domänstyrelsen skall före allmän fastighetstaxering efter samråd med statens skogsforskningsinstitut och skogsstyrelsen senast den 15 september året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse för varje del av vederbörande län

dels avlämna uppgifter rörande bruttohöstpriser för olika sortiment av olika trädslag samt under B. i punkt 6 c) avsedda kostnader under de år, vilkas förhållanden skola ligga till grund för taxeringen,

dels avgiva förslag om vilka trädslag skola i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser behandlas såsom särskild grupp inom en trädslagsklass samt vilka skogskubikmeterpriser som skola tillämpas för ifrågakommande typträd i vanligen förekommande fall för olika apterings- och prisförutsättningar.

I den mån det erfordras skall det material redovisas som legat till grund för nämnda uppgifter och förslag.

F. Lokala skogstaxeringsanvisningar.

Före varje allmän fastighetstaxering skola på sätt i 58 § 1 mom. och 59 § 1 mom. taxeringsförordningen angives fastställas lokala skogstaxeringsanvisningar, vilka skola avse län eller del av län och innehålla uppgifter särskilt i följande avseenden:

det virkesförråd, sammanlagt och i medeltal per hektar, som beräknas finnas inom det område anvisningarna avse eller särskild del därav, med fördelning av förrådet på olika trädslagsklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag,

de godhetsklasser beträffande skogsmarken och de omloppstider för skogsbruket som må ifrågakomma för varje del av det område anvisningarna avse,

de trädslag som i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser skola behandlas såsom särskild grupp inom en trädslagsklass,

de skogskubikmeterpriser för olika typträd som böra tillämpas vid taxeringen, redovisade för särskilda prisområden samt bestämda för olika omkostnadsklasser (avsättningslägen), med angivande av grunden för beräkningen, så ock de motsvarande kubikmeterpriser som erhållas om skogskubikmeterpriserna reduceras med avdrag för allmänna kostnader och de återstående beloppen multipliceras med de för varje fall tillämpliga skogsvärdefaktorerna (skogsvärde per kubikmeter),

de motsvarande kubikmeterpriser per hektar som böra tillämpas för bestämmande av värdet å skogsmark,

de områden, för vilka enligt B. punkt 6 d) skola gälla särskilda uppskattningsgrunder i anledning av onormal förekomst av tekniska fel, med angivande av de skogskubikmeterpriser som i sådana fall ifrågakomma,

de områden inom länet, för vilka må ifrågakomma avdrag efter andra grunder än de normalt gällande för allmänna kostnader, med angivande av grunderna i dylika fall för avdragens beräkning,

de trakter inom länet, för vilka enligt B. punkt 9 andra stycket särskilda skogsvärdefaktorer må tillämpas, samt

de områden respektive de godhetsklasser för vilka enligt B. punkt 10 sista stycket avdrag må göras å markvärdet.

I de lokala skogstaxeringsanvisningarna böra i övrigt intagas de delar av de centrala skogstaxeringsanvisningarna som avse ifrågavarande län eller del av län, i den mån dessa ej äro av betydelse endast såsom grundläggande för de uppgifter varom ovan stadgats, samt meddelas de upplysningar i övrigt som må finnas erforderliga för en riktig taxering av skogsmark och växande skog.

De lokala skogstaxeringsanvisningarna skola ock innefatta hjälptabeller för taxering av skogsmark och växande skog, så uppställda att därur för vanligen förekommande fall direkt kunna för olika ifrågakommande omkostnadsklasser utfinnas skogsvärde per kubikmeter samt skogsmarksvärde per hektar. Hjälptablerna böra innehålla upplysningar för beräkning av motsvarande värden även i andra fall än de normalt förekommande, såsom då särskild reduktion av värdet skall ske på grund av tekniska fel eller onormalt höga allmänna kostnader för skogsbruket eller då särskilt avdrag varom ovan sagts skall ske vid markvärdets bestämmande. Särskilda hjälptabeller skola upprättas för taxeringen vid sådan summarisk uppdelning av virkesförrådet som omförmäles under B. i punkt 5 c).

Den omständigheten att olika trädslag inom en trädslagsklass på sätt framgår av B. punkt 11 behandlas såsom skilda grupper hindrar ej att beträffande skogar, som bestå av dessa trädslag i blandning, kunna upprättas gemensamma hjälptabeller, uppställda under antagande av olika procentuell sammansättning av de olika trädslagen eller eljest på sätt som med hänsyn till omständigheterna må finnas ändamålsenligt.

G. Uppgifter som ankomma på beskattningsnämnd.

Vid taxeringen uppskattar beskattningsnämnd skogsmarkens areal och virkesförrådet, fördelat på trädslag och förrådsgrupper, i förekommande fall enligt de mera summariska grunder som angivas under B. i punkt 5 c), och bedömer markens godhetsgrad samt skogens avsättningsläge (omkostnadsklass). Uppskattningen kontrolleras såvitt möjligt mot tillgängliga uppgifter från riksskogstaxeringen eller eljest rörande virkesförråd m. m. I hjälptabell utfinner nämnden de skogsvärden per kubikmeter växande skog och de skogsmarksvärden per hektar skogsmark, som skola tillämpas i varje särskilt fall. Taxeringen verkställs med ledning därav, med de avvikelser som föranledas av bestämmelserna under B. här ovan samt de lokala skogstaxeringsanvisningarna.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Förordningen skall första gången tillämpas i avseende å 1952 års allmänna fastighetstaxering under iakttagande att vid denna taxering skola såsom bruttopriser enligt femårsregeln anses medelhöstprensarna för åren 1946—1950 efter reduktion med 25 procent därav.

Till utskottet ha hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 324 av herr *Mannerskantz* m. fl. och II: 434 av herr *Hæggbloom* m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att dels avslå propositionen nr 39 med förslag till lag om ändring i kommunal-skattelagen m. m., dels uttala, att nu gällande regler för värdering av skogsmark och växande skog vid allmän fastighetstaxering böra, efter överarbetning, tillämpas även vid nästkommande taxering, dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte, med beaktande av de i motionerna anförda synpunkterna, låta företaga en skyndsam överarbetning av nämnda regler;

2) de likalydande motionerna I: 325 av herr *Gränebo* m. fl. och II: 435 av herr *Hedlund* i Rådomb. fl., vari hemställts, att riksdagen dels med avslag på Kungl. Maj:ts proposition nr 39 måtte uttala, att den hittills gällande metoden för beräkning av värdet av skogsmark och växande skog vid fastighetstaxeringar måtte, med de förbättringar av metoden som äro möjliga att genomföra, tillämpas även vid nästkommande fastighetstaxering, dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om ytterligare överarbetning och provtaxeringar enligt den i propositionen nr 39 föreslagna nya metoden för beräkning av värdet av skogsmark och växande skog, så att metodens användbarhet vid fastighetstaxeringar kan utrönas, dels i övrigt beakta vad som i motionerna anförts;

3) de likalydande motionerna I: 326 av herr *Spetz* m. fl. och II: 436 av herr *Widén* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 39»; samt

4) de likalydande motionerna I: 327 av herr *Hjalmar Nilsson* och II: 437 av herr *Nilsson* i Svalöv, vari hemställts »att riksdagen ville avslå propositionen nr 39 eller, om detta ej kan bifallas, att riksdagen ville besluta sådan ändring i propositionens taxeringsregler, att dels rotkubikmeterens värde grundas på årsserien 1945—1949, dels avdraget för allmänna omkostnader höjes och dels värderingsgrunderna för den ädla lövskogen modifieras, så att de bättre motsvara denna skogsskötsels särskilda art».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 326, II:434, II: 435 och II: 437.

Propositionen.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Den allmänna fastighetstaxering, som jämlikt förordningen den 13 februari 1948 (nr 48) angående de tider, då allmän fastighetstaxering skall äga rum, samt 2 § 1 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379) skulle äga rum år 1950, har genom förordningar den 1 april 1949 (nr 131) och den 17 februari 1950 (nr 27) successivt framskjutits till år 1952. Då något ytterligare uppskov med taxeringen icke ansetts böra ifrågakomma, måste frågan om de regler, efter vilka taxeringen skall äga rum, avgöras senast vid 1951 års riksdags vårsession.

I visst avseende ha sådana regler redan meddelats, i det 1950 års riksdag vid sin vårsession antog ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag till ändrade bestämmelser om taxering av vattenfallsfastighet (se SFS 122—123/1950). I samband med framläggande av nämnda förslag (se prop. nr 71/1950) framhöll departementschefen, att även bestämmelserna om värdering av skogsmark och växande skog syntes vara i behov av omarbetning men att företagna utredningar härom blivit färdigställda så sent att därpå grundad proposition icke då kunde föreläggas riksdagen. Denna fråga måste alltså upptagas vid årets riksdag. Skogsvärderingsinstruktionen, däri ifrågavarande regler i huvudsak förekomma, har nämligen hittills pläгат förnyas till varje allmän fastighetstaxering, och värderingsbestämmelserna måste i varje fall i vissa delar (i fråga om prisnivån m. m.) med nödvändighet omarbetas till varje sådan taxering.

Rörande frågans tidigare behandling lämnas i statsrådsprotokollet följande redogörelse.

Spörsmålet angående en eventuell omarbetning av skogstaxeringsbestämmelserna är ingen ny fråga. Efter det redan under förarbetena till 1938 års allmänna fastighetstaxering gjorts uttalanden om vissa svagheter hos den nuvarande metoden för taxering av skogsfastighet, särskilt avseende reglerna om relativa skogstillgångens bestämmande, hemställde den år 1936 tillsatta kommunalskatteberedningen hos Kungl. Maj:t om en undersökning för att utröna huruvida icke en förbättring i taxeringsresultatet skulle kunna vinnas genom jämkning i eller bättre utformning av de dåvarande grunderna för värdering av skogsmark och växande skog. I anledning härav anmodades domänstyrelsen verkställa en sådan undersökning och den 30 juni 1941 avlämnade domänstyrelsen ett förslag till nya bestämmelser om taxeringen. Det sålunda framlagda förslaget, däri den nya metoden för skogstaxering första gången presenterades, undersöktes för praktiskt bruk vid en genom domänstyrelsens försorg verkställd provtaxering i fyra kommuner i olika delar av landet, varefter och sedan förslaget varit på remiss hos åtskilliga myndigheter och samman slutningar de föreslagna bestämmelserna blevo föremål för överarbetning i finansdepartementets skatteberedning. De sålunda överarbetade bestämmelserna förelades 1944 års riksdag genom en till riksdagen avlåten propo-

sition (nr 240) angående 1945 års allmänna fastighetstaxering. Kungl. Maj:t föreslog till antagande en skogsvärderingsinstruktion med de nya bestämmelserna, men vid propositionen hade fogats även ett förslag till skogsvärderingsinstruktion enligt den tidigare metoden, därest riksdagen funne sig icke böra antaga den nya metoden för tillämpning vid 1945 års fastighetstaxering.

I sitt över propositionen avgivna betänkande (nr 35) anförde 1944 års bevillningsutskott, att det funnit goda skäl tala för att den föreslagna nya metoden för skogstaxering i flera hänseenden vore att föredraga framför den förutvarande. Vad som gäve den nya metoden företräde framför den äldre vore främst, att genom den nya metoden kunde, om erforderliga primäruppgifter vore för handen, vinnas en bättre avvägning och en riktigare differentiering av taxeringsvärdena för olika fastigheter inbördes. Visserligen torde även med tillämpning av den förutvarande metoden möjlighet att erhålla en bättre avvägning av taxeringsvärdena å olika fastigheter inbördes än som dittills skett förefinnas, men metoden som sådan gäve ingen säkerhet härför. Den nya metoden däremot syntes under angiven förutsättning i sig själv innebära garanti för en riktigare avvägning. Vid tillämpning av den nya metoden kunde, sedan erforderliga primäruppgifter utrönts, utan mera invecklade räkneoperationer erhållas det värde, som fastigheten skulle ha i förhållande till andra fastigheter. Det förhållandet att i den nya metoden värderingen anknötes till det sätt, på vilket skogsbruket i olika delar av landet faktiskt bedreves, och ej till ett »efter rationella grunder» bedrivet skogsbruk, syntes även ägnat att giva riktigare taxeringsvärden. Försäljningsvärdena bestämdes nämligen uppenbarligen av det verkliga utbyte av skogen, som flertalet köpare räknade med, och icke av det utbyte, som ett fåtal köpare med särskilt goda skogliga insikter kunde utvinna ur densamma. Genom den nya metoden syntes även en bättre avvägning kunna erhållas vid skogstaxering i olika delar av landet, enär hänsyn togs till de klimatiska förhållandenas inverkan på produktionsförmågan genom landets uppdelning i tillväxtområden. Att den nya metoden skulle komma att rent tekniskt kräva ökat räknearbete vore otvivelaktigt men den omständigheten att i den nya metoden den relativa skogstillgången ersatts av flera särskilda faktorer, vilka skulle bestämmas var för sig, innebure icke, att denna metod gjorde taxeringsarbetet mera komplicerat än det varit förut. Enligt den förutvarande metoden skulle nämligen vid den relativa skogstillgångens bestämmande, om riktigt resultat skulle kunna erhållas, hänsyn tagas till en mångfald faktorer såsom i vad mån virkesförrådets storlek avveke från det s. k. normalförrådet samt huruvida och i vad mån virkesförrådet med avseende å åldrar och mogenhetsklasser samt grövre och klenare dimensioner avveke från det tillstånd, som ansåges motsvara normal skogstillgång. Till den nya metodens företräden borde slutligen räknas, att i sådana fall, då taxeringsvärdet av beskattningsnämnderna blivit oriktigt bestämt, vederbörande skogsägare ägde möjlighet att genom verkställande av en enkel stamräk-

ning få fastslaget, vilket värde som borde åsättas fastigheten. Möjligheten att genom besvär vinna rättelse i en oriktig taxering bleve fördenskull betydligt större än förut. Den nya metoden syntes sålunda vara ägnad att hos skogsägarna väcka intresse för en uppskattning av skogstillgångarna å deras fastigheter. Enbart detta förhållande borde givetvis så småningom kunna bidra till förbättrade taxeringsresultat.

Utskottet hyste dock betänkligheter mot att genomföra den nya metoden redan vid 1945 års allmänna fastighetstaxering och anförde i detta avseende.

Eftersom hushållningsplaner eller andra uppskattningshandlingar torde finnas tillgängliga endast för ett relativt ringa antal skogar, skulle värderingen enligt den nya metoden, om denna nu genomföres, i flertalet fall komma att ske efter de mera schablonmässiga beräkningsgrunder, som förutsätts vid användningen av hjälptabell nr 2¹. Såsom ovan nämnts har i propositionen avsetts, att beskattningsnämnderna vid tillämpningen av denna hjälptabell skola till ledning för värderingen ha tillgång till de vid riksskogstaxeringen inhämtade uppgifterna samt kunna anställa jämförelser med särskilda typskogar. Det är emellertid att märka, att den senaste riksskogstaxeringen för närvarande ägt rum endast i de sex nordligaste länen. I de aderton sydligaste länen, d. v. s. länen söder om Kopparbergs och Gävleborgs län, har en fullständig riksskogstaxering icke skett sedan åren 1923—1929. Enligt i propositionen lämnad uppgift ha inom sistnämnda län nyligen utförda stickprovstaxeringar i form av s. k. vedskogsinventeringar givit anledning förmoda, att virkesförrådet och dess sammansättning efter den föregående riksskogstaxeringen undergått betydande förändringar inom dessa områden. I en stor del av landet skulle alltså, om den nya metoden nu genomföres, icke vid taxeringen av fastigheter, för vilka uppskattningshandlingar saknas, finnas annat jämförelsematerial än typskogar. Med hänsyn till den korta tid, som nu återstår till taxeringsarbetets början, synes för övrigt kunna befaras, att bearbetningen av de vid typskogsundersökningarna vunna resultaten icke medhinnes i den utsträckning, som kan anses erforderlig. — — — Ett genomförande av den nya metoden vid 1945 års allmänna fastighetstaxering skulle otvivelaktigt medföra en betydande ökning av förberedelsearbetet till denna taxering i jämförelse med det arbete, som skulle erfordras, därest den nuvarande metoden bibehölles för ännu en taxeringsperiod. Det skogstekniska förberedelsearbetet torde i stor utsträckning få utföras av skogsvårdsstyrelserna och dessas personal. Skogsvårdsstyrelserna äro emellertid under rådande förhållanden starkt upptagna med andra arbetsuppgifter. Av representanter för länsjägmästarkåren har även till utskottet framförts farhågor för att det erforderliga förberedelsearbetet icke skulle medhinnas under den korta tid, som nu återstår till taxeringens början, samt uttalats önskemål om uppskov med den nya metodens genomförande. Utskottet har icke kunnat undgå att fästa synnerlig vikt vid de praktiska svårigheter, som uppenbarligen äro för handen i ifrågavarande hänseende. Det måste även beaktas, att, om den nya metoden nu bleve genomförd, enskilda skogsägare, som önskade verkställa uppskattning av sina skogar, säkerligen i många fall ej skulle kunna erhålla sakkunnigt biträde härtill.

På dessa skäl förordade utskottet uppskov med genomförandet av den nya metoden till den närmast efter 1945 års allmänna fastighetstaxering följande allmänna fastighetstaxeringen. Härigenom vunnes, framhöll ut-

¹ Numera benämnd hjälptabell nr 1, se propositionen s. 167.

skottet, den fördelen att den pågående riksskogstaxeringen kunde äga rum inom flera län samt att längre tid erhöles för bearbetning av materialet från typskogsundersökningarna. Vidare kunde detaljerna i den nya metoden under den tid som komme att stå till buds överarbetas och i möjligaste mån förbättras och förenklas. Utskottet erinrade i detta sammanhang om räntefoten, sättet för markvärdets beräkning, som syntes resultera i en betydande stegring i markvärdena för södra Sverige och en tydlig övervärdering av mindre produktiv skogsmark t. ex. ljunghusk, samt korrektionsfaktorerna, vilka i vissa fall visade en avsevärd skillnad för olika tillväxtområden, något som kunde leda till ojämna taxeringar i gränstrakterna av dessa områden. För vinnande av ökad kännedom om den nya metodens verkningar syntes enligt utskottet även ytterligare provtaxeringar böra äga rum.

1944 års riksdag beslöt i enlighet med bevillningsutskottets förslag och vid 1945 års allmänna fastighetstaxering kom alltså skogstaxeringen att ske enligt den äldre metoden (SFS 280—82/1944). Den betydelsefulla nyheten infördes emellertid att för bedömningen av den relativa skogstillgången virkesförrådet per har och dess förhållande till normalskogens virkesförråd, relativa virkesförrådet, skulle för varje fastighet uppskattas och antecknas i vederbörande taxeringslängd (den s. k. kontrollängden).

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 december 1947 tillkallade därefter dåvarande departementschefen regeringsrådet C. W. U. Kuylenstierna, tillika ordförande, dåvarande försöksledaren vid statens skogsforskningsinstitut, numera professorn, civiljägmästaren A. E. Hagberg, sekreteraren hos generaldirektören för domänstyrelsen, biträdande jägmästaren M. G. F. Malmgård samt byråchefen i domänstyrelsen, jägmästaren I. B. N. Sjöström med uppdrag att såsom sakkunniga verkställa en överarbetning av det till 1944 års riksdag framlagda förslaget. Sedan därefter 1948 års riksdag anvisat medel för ändamålet, förordnade Kungl. Maj:t den 30 juni 1948 att provtaxering med tillämpning av den nya metoden skulle under ledning av de sakkunniga — som antagit namnet *1947 års skogstaxerings-sakkunniga* — ske i 14 kommuner, nämligen Ukna och Torsås i Kalmar län, Hejde i Gotlands län, Backaryd i Blekinge län, Västra Vram i Kristianstads län, Knäred i Hallands län, Södra Finnskoga i Värmlands län, Dingtuna, Karbenning och Västerlövsta i Västmanlands län, Hille och Färila-Kårböle i Gävleborgs län, Lövånger i Västerbottens län samt Jokkmokk i Norrbottens län.

Den 30 november 1949 avgåvo de sakkunniga betänkande med förslag till grunder för taxering av skogsmark och växande skog, innehållande jämväl redogörelse för verkställda provtaxeringar i de nyss angivna 14 kommunerna (SOU 1949:60). Betänkandet innefattar även författningsförslag.

Över de sakkunnigas betänkande och förslag ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av kammarrätten, statens skogsforskningsinstitut, skogshögskolans lärarråd — som överlämnat ett av rektorn vid skolan professor Thorsten

Streyffert avgivet yttrande — domänstyrelsen — som överlämnat yttranden av samtliga överjägmästare och vissa revirjägmästare — skogsstyrelsen — som bifogat yttranden av rikets skogsvårdsstyrelser — samtliga länsstyrelser, stiftsnämnderna i Uppsala och Lund, Svenska landstingsförbundet, Svenska landskommunernas förbund, Taxeringsnämndsordförandenäs riksförbund, Svenska skogsvårdsföreningen, Norrlands skogsvårdsförbund, Sveriges skogsägareförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Sveriges länsskogvaktareförbund, Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet landsbygdens folk.

Beträffande motiveringen för de i den föreliggande propositionen framlagda förslagen får utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

De olika värderingsmetoderna, s. 27—30.

Allmänna synpunkter, s. 30—71.

Räntefoten, s. 71—80.

Prisnivån, s. 80—97.

Skogsbrukets kostnader, s. 97—109.

Vad som hänföres till skogsmark, s. 109—112.

Skogsmarkens värde, s. 112—117.

Bonitet, omloppstid, tillväxtområden, s. 117—123.

Virkesförrådets uppskattning, s. 123—128.

Skogskubikmeterpris, s. 129—135.

Faktorer för beräkning av förväntningsvärde å skogen, s. 135—148.

Taxeringsföreskrifter, s. 148—156.

Följdändring beträffande beräkning av inkomst av skogsbruk, s. 156—159.

Vid propositionen ha såsom *Bihang I—V* fogats av de sakkunniga föreslagna tabeller, utvisande skogsvärdefaktorer och markvärdefaktorer, samt exempel på hjälptabeller, m. m.

Motionerna m. m.

Av innehållet i de i ämnet väckta motionerna ävensom i en till utskottet inkommen skrift må här återgivias följande.

Till stöd för de i de likalydande motionerna I: 324 och II: 434 framställda yrkandena ha motionärerna anfört bl. a., att de icke kunnat finna, att den nya metoden, om den skulle tillämpas i praktiskt taxeringsarbete, gäve garanti för en rättvisare värdesättning i de enskilda fallen. Enligt motionärernas mening vore densamma behäftad med så allvarliga

brister, att den ej borde i föreliggande skick bringas i tillämpning. De anmärkningar motionärerna ville rikta mot förslaget avsåge dels att den ifrågasatta metoden i viktiga hänseenden och på många punkter måste grundas på rena antaganden eller arbeta med grova medeltalsvärden och schabloner, vilket gjorde att det bleve ytterst vanskligt att bedöma hur metoden komme att verka i praktisk tillämpning, dels att metoden, trots det underliggande vidlyftiga statistiskt-matematiska underlaget, måste beträffande de särskilda fastigheterna lita till subjektiva bedömanden i lika stor omfattning som den nu gällande metoden, dels ock att metoden på grund av de invecklade och svårtillgängliga matematiska tankegångar, varpå den byggde, aldrig komme att till sina grundvalar kunna förstås av beskattningsnämnderna och ej heller skulle komma att kunna vinna skogsägarnas förtroende.

Det måste först och främst betecknas som mindre lyckligt att som underlag för skogsfastigheternas förväntningsvärden lägga ett produktionsförlopp och skötselprogram, grundat på riksskogstaxeringens statistiska material, synnerligast vad beträffade tillväxt och årsringsbredd. Den höga relativa tillväxten hos den normaliserade genomsnittsskogen återspeglades i skogsvärdefaktorerna. När dessa sedan tillämpades på de individuella skogsfastigheterna, komme det att inträffa, att skogar med hög slutenhet och sannolikt då även höga virkesförråd men med lägre relativ tillväxt än riksskogstaxeringsmaterialets finge högre förväntningsvärden och då även högre taxeringsvärden än de rätteligen borde ha. Omvänt bleve fastigheter med låga förråd och hög relativ tillväxt gynnade. Nu berörda förhållande finge även till följd att tillväxt, som uppsparades för höjande av det producerande virkesförrådet, komme att beskattas som om den uttoges. Ovan avhandlade principiella fel hos den nya metoden hade med skärpa påtalats av de sakkunniga instanser, som yttrat sig vid ärendets remissbehandling. Motionärerna ansåge sig böra understryka de skogspolitiskt olyckliga verkningarna av detta allvarliga fel i själva den grundläggande principen i det nya förslaget.

Metoden, såsom byggd på statistiska medeltal, måste — för att komma till praktiskt hanterligt resultat — arbeta med mer eller mindre grova schabloniseringar. Redan den indelning av riket i sex tillväxtområden, som vore grundläggande för bearbetningen av riksskogstaxeringsmaterialet, innebure en grov schablonisering. Dessa tillväxtområden överspände väldiga områden, inom vilka funnes trakter under skilda breddgrader och i olika höjdlägen. Tillväxten, som skulle vara ensartad inom dessa områden, varierade inom vida gränser. I de talrika, kanske oftast förekommande fall då skogarna på de särskilda fastigheterna mer eller mindre starkt avveke från tillväxtområdets statistiska medeltal, gäve den nya värderingsmetoden automatiskt felaktiga resultat, som det ej stode i taxeringsorganens makt att avstyra. En schablonisering låge också däri att fastigheterna inom respektive tillväxtområden hänfördes till vissa godhetsklasser, som avsåge att motsvara boniteterna enligt nu gällande regler. Detta innebure en avsevärd för-grovning i jämförelse med den nuvarande skogsvärderingsmetoden. En annan och enligt motionärernas mening besvärande schablon bestode däri,

att fastigheterna automatiskt inordnades under de skötselprogram med viss antagen omloppstid, som för varje trädslag eller trädslagsgrupp fastställts att gälla inom resp. tillväxtområde och godhetsklass. Av åtskilliga remissinstanser hade påvisats det olämpliga i att, om en skogsägare funne det vara ändamålsenligt att med hänsyn till sin skogs individuella förhållanden och avsättningsläge m. m., driva en skogsvård och ett skogsbruk, vilket avveke från de standardiserade normer, som skulle gälla för den normaliserade genomsnittsskogen, detta icke skulle få påverka taxeringen. Ytterligare en mycket allvarlig schablonisering mötte vid det utomordentligt viktiga fastställandet av bruttopriser på 30-centimeterstrådes rotkubikmeter, vilket pris utövade en mycket stark påverkan på hela taxeringsnivån.

Det skulle enligt förslaget ankomma på de lokala taxeringsmyndigheterna att applicera det av centrala organ utarbetade tabellverket på de särskilda taxeringsenheterna efter deras lokala förhållanden. Det för taxeringsresultatet betydelsefullaste vore, att uppskattningen av grovskogens virkesmassa bleve riktig, då denna utövade det ojämförligt största inflytandet. Även ett tämligen obetydligt misstag beträffande grovskogen gäve stora utslag i taxeringsvärdet. Många skogsmän hade uttalat en utomordentligt stor tveksamhet beträffande möjligheterna att på endast subjektivt bedömande uppskatta ett virkesförråds fördelning på grovleksgrupper, medan däremot möjligheten att bedöma det totala virkesförrådet riktigt ansåges vara avsevärt större.

Motionärerna ville för sin del förorda, att den gamla metoden bibehölls, men att densamma överarbetades och förbättrades. Vid en dylik överarbetning av den nuvarande metoden borde två spörsmål, förutom frågan om den relativa skogstillgången, göras till föremål för särskild undersökning. Motionerna syftade dels på avdraget för allmänna omkostnader dels på fastställandet av den årsserie, som skulle användas för beräkandet av virkespriset. Det standardiserade omkostnadsavdraget utgjorde vid 1945 års taxering 30 % samt hade i propositionen föreslagits till 33 %. Detta avdrag syntes i nuvarande läge vara väl lågt. Först borde anmärkas, att detsamma icke vore grundat på någon tillfredsställande utredning. En sådan syntes därför böra utföras så snabbt, att dess resultat kunde nyttiggöras i den skogsvärderingsinstruktion, som skulle tillämpas vid nästkommande taxering. En mycket kostnadskrävande rekonstruktionsperiod förestode nu inom vårt lands skogsbruk. Det vore uppenbart, att skogsbrukets omkostnadskonto då måste stiga, något som även borde avspeglas i fastighetsvärdena. Såsom lämplig årsserie för den prissättning, som skulle ligga till grund för rotvärdesberäkningen, föresloges i propositionen årsserien 1946—50. Det torde emellertid av tekniska utredningsskäl vara omöjligt att få med året 1950, om taxeringsarbetet som avsett vore skulle påbörjas redan hösten 1951. Det torde därför bli nödvändigt att för nästkommande taxering använda årsserien 1945—49.

I de likalydande motionerna I: 325 och II: 435 har anförts bl. a. följande. Från remissinstanser med särskilda möjligheter att bedöma

det nya förslaget ur principiella och taxeringsmässiga synpunkter hade det samma rönt en mycket stark kritik. Såvitt motionärerna kunnat finna, vore de närmast berörda ansvariga myndigheternas inställning till det nu framlagda förslaget avvisande eller så starkt splittrad, att det på denna grund kunde förefalla betänkligt att genomföra en fastighetstaxeringsmetod, som från början kunde föranleda så mycket erinringar från dem, som skulle på olika sätt medverka vid dess tillämpning. Bland de principiella erinringarna mot det framlagda förslaget hade motionärerna särskilt fäst avseende vid vad professorn i skogsekonomi vid skogshögskolan Th. Streyffert anfört. Han hade konstaterat, att avvikelserna från den normaliserade genomsnittsskogen av olika orsaker måste föranleda vissa fel i taxeringen. Liknande synpunkter hade framkommit i den kritiska granskningen från flera andra håll och vore, såvitt motionärerna kunnat finna, att betrakta som anmärkningar om sådana felaktigheter vid värdeberäkningen, som icke kunde undvikas vid tillämpning av den föreslagna metoden. Om de av professor Streyffert påvisade felaktigheterna icke kunde tillrättaläggas, innebure detta, att metoden skulle ge otillfredsställande resultat inte endast i stora delar av landet utan även genomgående vid större avvikelser hos den enskilda skogsfastigheten från den normaliserade genomsnittsskogens kännetecken. I vissa fall, exempelvis i södra Sverige där man med den nya metoden komme fram till markvärden, avsevärt högre än som hittills ingått i den allmänna uppfattningen om skogsmarkens värde, och där man även i fortsättningen under en lång följd av år sannolikt komme att spara tillväxt och bygga upp virkesförråden, torde felmöjligheterna av metoden bli särskilt framträdande. Departementschefen hade föreslagit en från 4 % till 5 % höjd räntefot av det huvudsakliga skälet, att man eljest skulle få oproportionerligt höga markvärden i södra Sverige och att man genom den höjda räntefoten skulle på ett i och för sig önskvärt sätt dämpa värdestegringen på fastigheter med mycket kalmark eller övervägande ungskog i södra Sverige. Att döma av den jämförelse, som gjorts i propositionen, bihang III, ville det synas, som om man likväl inom berörda områden av landet måste räkna med en avsevärd förhöjning av markvärdena. Det vore givetvis svårt att överblicka verkningarna härav, men för goda marker med övervägande ungskogar i södra Sverige vore det väl tänkbart, att en taxering efter den nya metoden kunde ge värden, som icke alls motsvarades av den avkastning i penningar räknat, som behövdes för att täcka garantiinkomsten. I de extrema fall med enbart ungskog, där första gallringarna lämnade obetydligt netto, skulle konsekvenserna av en sådan värdering bliva en beskattning av skogen över dess förmåga, vilket icke vore förenligt med grunderna för beskattning över huvud taget. Detta kunde medföra, att skogsägarna för att erhålla täckning för garantiskatten frestades att företaga avverkningar, där sådana ur skogliga synpunkter icke vore önskvärda.

Då man i stället för den väl inarbetade, gamla metoden föresloge en ny, närmast därför att den nya metoden borde ge riktigare och rättvisare resultat de olika fastigheterna emellan, vore det ägnat att förvåna, att någon

utredning om metodens möjligheter i detta avseende icke hade gjorts eller ansetts lämplig att göra. Enligt motionärernas förmenande kunde de utförda provtaxeringarna i detta avseende icke anses tillfyllest, utan en mera omfattande, jämförande taxering borde verkställas. Önskvärt vore, att man därvid i första rummet sökte genomföra möjliga förbättringar av den gamla metoden och att båda metoderna vid sin tillämpning kunde bygga på samma förutsättningar. Först då vore en riktig jämförelse mellan metodernas tillämpning och resultat möjlig att ernå.

Beträffande propositionens förslag i övrigt borde reglerna för prisberäkningen förtjäna att ytterligare övervägas. Motionärerna hade därvid ansett större vikt böra fästas vid departementschefens konstaterande, att man i vanliga fall genom tillämpning av en 10-årsperiod säkerligen finge ett bättre uttryck för av tillfälliga konjunkturväxlingar opåverkade virkespriser, som man ville nå.

Till stöd för det i de likalydande motionerna I:326 och II:436 framförda yrkandet om avslag å den föreliggande propositionen har anförts bl. a. följande. Den nya metoden innebure i stort sett, att i stället för en felkälla — bedömningen av den relativa skogstillgången — infördes ett flertal felkällor, då det gällde att uppskattningsvis uppdelade skogsbeståndet i trädslagsklasser samt vidare varje trädslagsklass i förrådsgrupper. För beräkning av markvärdefaktor och skogsvärdefaktor bleve beskattningsnämnderna helt beroende av centralt upprättade tabellverk, vilkas riktighet helt undandroge sig beskattningsnämndernas bedömande. De sakkunniga betecknade även detta som en nackdel, medan nu gällande metod i det särskilda fallet i viss mån tillåte ett efter omständigheterna avpassat bedömande. De sakkunnigas förslag hade också vid remissbehandlingen utsatts för skarp kritik. Det kanske härvid märkligaste vore, att domänstyrelsen bestämt avstyrkte införandet av den metod styrelsen själv medverkat till att utforma. Vida allvarligare vore emellertid, att den föreslagna nya metoden ingalunda gäve någon säker grund för att taxeringarna skulle bli riktigare. Professor Streyffert hade framhållit, att en felbedömning av t. ex. förekomsten av gran — granskogsprocenten — eventuellt kunde ge en felaktig taxering fullt lika stor som en felbedömning av den relativa skogstillgången. Det kunde mycket väl tänka sig, att i det enskilda fallet det schablonmässigt erhållna avkastningsvärdet i så betydande utsträckning avveke från det verkliga, att det komme att framstå som en orättvisa.

Varken i propositionen eller i de sakkunnigas utredning finnes belägg för att saluvärdena år 1945 visade en utpräglad avvikelse från de taxeringsvärden, som nämnda år framkommit med nu gällande metod. Skogsstyrelsen hade med en viss skärpa framhållit, att de starkt differentierade tabellerna och deras exakta siffervärden skenbart gäve intryck av en noggrannhet, som med kännedom om de förenklingar som låge bakom, förefölle något överdriven och illa rimmade med osäkerheten i det material, på vilket de skulle tillämpas. Uppenbarligen måste en osäkerhet på detta

område eller en övervärdering menligt inverka på förtroendet för åsatta taxeringsvärdens riktighet.

Ytterligare torde i detta sammanhang böra påpekas det starkt ökade arbetet för i första hand beredningsnämndernas ordförande. Med tanke på svårigheterna att över huvud taget erhålla kvalificerade personer för uppdraget som ordförande i beskattningsnämnd kunde det ifrågasättas, om en fastighetstaxering med den nya beräkningsmetoden över huvud taget kunde genomföras. Den belastning, som komme att åvila de fåtaliga skogstjänstemännen ute i länen, torde också bliva av den storleksordning, att arbetet icke kunde medhinnas. Det förtjänade understrykas, att beredningsnämnderna i högre grad än tidigare bleve beroende av skogssakkunnigt biträde. Den största hänsyn borde enligt motionärernas mening i detta avseende tagas till avstyrkandena från skogsstyrelsen, skogsvårdsstyrelser, överjägmästare, länsskogvaktareförbundet och taxeringsnämndsordförandenas riksförbund.

Då — som skogsstyrelsen framhållit — inga allvarliga principiella invändningar kunde riktas mot nu gällande metod — tvärtom torde den gällande metoden i princip vara riktig — syntes eventuella brister i huvudsak bero på tillämpningen. Då denna för varje taxering kunnat tillgodogöra sig vunna erfarenheter, syntes nu ingen anledning föreligga att vid 1952 års fastighetstaxering övergiva densamma, detta så mycket hellre som metoden nu vore allmänt känd och tillvunnit sig förtroende bland allmänheten.

I de likalydande motionerna I:327 och II:437 har anförts, att den nya metoden i allra högsta grad vore invecklad och svårförståelig, och att motionärerna icke kunde dela den meningen, att metoden ej behövde kunna förstås utan bara kunna tillämpas. En skatteförfattning borde åtminstone kunna förstås av de myndigheter som skulle tillämpa den och helst även av de skattskyldiga. Detta bleve emellertid knappast fallet med den taxeringsmetod, som framlades i propositionen. Med all säkerhet komme flertalet av beredningsnämndernas och taxeringsnämndernas ledamöter icke att kunna förstå förslagets tankegångar och metodik. För skogsägarna i gemen torde varje försök till inblick i förslaget vara hopplöst. Detta vore enligt motionärernas mening ett så allvarligt fel hos det nya förslaget, att detta borde av riksdagen avslås.

För den händelse riksdagen icke skulle finna sig kunna biträda avslagsyrkandet utan godtog det i propositionen framlagda förslaget, borde vissa detaljändringar genomföras för att taxeringen icke skulle leda till uppenbart felaktiga resultat. Beträffande rotvärdesberäkningen innebure propositionsförslaget att även de nettovärden, som sortimenten kunde anses ha hösten 1950, skulle uträknas, men det torde möta mycket stora svårigheter för att icke sägas vara omöjligt att ernå en vederhäftig utredning härom i så god tid, att resultatet kunde användas vid det taxeringsarbete, som skulle påbörjas hösten 1951. Året 1950 borde därför ej ingå i den prisserie,

som skulle ligga till grund för rotvärdesberäkningen vid nästkommande taxering. Enligt motionärernas mening borde i stället årsserien 1945—1949 användas. Vad därefter anginge det föreslagna avdraget för skogsbrukets allmänna omkostnader — 33 % på skogskubikmeterns rotnettovärde — borde först påpekas, att bakom detta förslag ej låge någon utredning av mer omfattande art eller nytt datum. Från skogssakkunnigt håll hade med skärpa framhållits, att ett 33-procentsavdrag numera finge anses vara för lågt.

Från de sydsvenska länen, där de ädla lövträden, främst ek och bok men även ask, i avsevärd omfattning inginge i skogsbruket, hade framförts allvarliga farhågor för att lövskogsskötseln komme att drabbas så hårt av de föreslagna nya taxeringsgrunderna, att densamma, om dessa bleve genomförda, komme att i framtiden omöjliggöras. Lövskogsskötseln måste arbeta med grova dimensioner, vilka hade högt kubikmetervärde men låg tillväxt. När dessa taxerades efter samma skogs- och markvärdefaktorer, som avsetts för barrskogen, komme resultatet att bli mycket höga värden på både mark och skog. Härtill komme att vissa allmänna omkostnader i lövskogsbruket och särskilt skogskulturerna låge på en avsevärt högre nivå än motsvarande kostnader för barrskogen. För lövskogsbrukets bevarande inom de södra provinserna, vilket ur nationalekonomisk synpunkt måste anses vara en angelägen åtgärd, måste därför taxeringsmetoderna för de ädla lövträden modifieras, så att de passade för detta skogsbruks speciella art.

I en till utskottet inkommen skrift från *Sällskapet för ekodlingens främjande* har hemställts, att utskottet måtte — med hänsyn till bl. a. att ekskogsskötseln krävde större kostnader för kulturer och beståndsvård än barrskogen — taga under övervägande ett avdrag av 50 procent för allmänna omkostnader vid värdering av ädel lövskog.

Utskottets yttrande.

Då det gäller att bedöma frågan om den föreslagna nya metoden för taxering av skog skall genomföras eller ej, vill utskottet till en början hänvisa till de ovan återgivna uttalandena av 1944 års bevillningsutskott. Skälen till att 1944 års utskott icke ansåg sig böra förorda denna metods omedelbara genomförande, fastän den konstaterats vara den tidigare metoden överlägsen, voro dels att riksskogstaxeringen i den senaste omgången endast ägt rum i de sex nordligaste länen, under det att i de aderton länen söder om Kopparbergs och Gävleborgs län en fullständig riksskogstaxering icke skett sedan åren 1923—1929 och att man för sistnämnda län därför icke skulle ha tillgång till som jämförelsematerial vid uppskattningen användbara uppgifter från riksskogstaxeringen, och dels att skogsvårdsstyrelserna under kriget voro så starkt upptagna av andra arbetsuppgifter — främst

de då pågående vedskogsstämplingarna — att det skulle bli svårt för dem att till 1945 års fastighetstaxering medhinna det ökade förberedelsearbete, som en taxering enligt nya metoden skulle kräva, i förhållande till motsvarande arbete vid bibehållande av den gamla metoden.

Dessa skäl mot genomförande av den nya metoden föreligga icke längre. Från material som framkommit vid riksskogstaxeringen kunna användbara uppgifter angående bonitet och virkesförråd till ledning för fastighetstaxeringen numera lämnas beträffande alla län utom Östergötlands, Örebro och Gotlands län, och beträffande de båda förstnämnda länen kunna i stort sett motsvarande uppgifter ställas till förfogande från material, som framkommit vid i dessa under kriget företagna vedskogsinventeringar. Det är sålunda endast för Gotlands län som användbart jämförelsematerial icke kan tillhandahållas, men här är å andra sidan skogstillgången så begränsad och taxeringsenheterna så små att taxeringen utan större svårigheter torde kunna genomföras utan sådant material. Det extra arbete, som i stor utsträckning åsamkades skogsvårdsstyrelserna och deras personal av den försvårade bränsleförsörjningen under kriget, äro vidare dessa numera befriade från.

Beträffande detaljerna i den nya metoden förutsatte 1944 års bevillningsutskott, att vissa förbättringar skulle kunna göras och nämnde därvid särskilt räntefoten, sättet för markvärdets beräkning och korrektionsfaktorerna. 1944 års bevillningsutskott synes härvid ha avsett, att den då föreslagna räntefoten, 3 $\frac{3}{4}$ procent, föreföll för låg, att den nya metoden kunde befaras medföra åsättande av för höga värden å mindre produktiv skogsmark, t. ex. ljunghärad och liknande kalmärd, samt över huvud taget å skogsmärd i södra Sverige ävensom att värdena å både märd och skog skulle komma att förete alltför tvärd övergångar vid gränserna mellan olika tillväxtområden.

Vad först angär räntefoten så torde de önskemål om ändring i denna, som kunde hysas av 1944 års bevillningsutskott, vara fullt tillgodosedda genom att räntefoten i det nu föreliggande propositionsförslaget satts till 5 procent. Att räntefoten skulle höjas därutöver torde ingen vilja ifrågasätta.

För att undgå risken av att ljunghärad och annan mindre produktiv skogsmärd skola bli övervärderade enligt de nya reglerna ha skogstaxeringsakkunniga föreslagit vissa särskilda bestämmelser (skogsvärderingsinstruktionen B. punkt 10 fjärde stycket). Värdet å skogsmärd, som till större eller mindre del utgöres av sammanhängande kalmärksområden, vilka av ålder ligga skoglösa och ej kunna göras skogbärande utan kulturåtgärder, skall sålunda kunna nedsättas till lägst hälften av det enligt de allmänna reglerna uppskattade värdet. Därast det kan antagas att av den skogsmärd å en taxeringsenhet, som återstår sedan dylika sammanhängande kalmärksområden undantagits, mer än 5 procent utgöres av kalmärd, skall vidare så stor del av den återstående kalmärken, som överskjuter 5 procent, kunna reduceras med en tredjedel.

Emot dessa särskilda reduktionsregler, som bibehållits oförändrade i propositionsförslaget, har visserligen vid remissbehandlingen av de sakkunnigas förslag framförts viss kritik, men någon utredning om i vad mån behov av ytterligare reduktionsmöjligheter av detta slag föreligger har såvitt utskottet

kunnat finna icke förebragts. Ett par av de kritiserande remissinstanserna synas för övrigt ha förbisett att i de fall de anfört som exempel på att möjlighet till ytterligare nedsättning av markvärdet kunde vara behövlig (vid föryngringssvårigheter) sådan i allmänhet kan erhållas genom ökat avdrag för allmänna kostnader. Utskottet anser därför — liksom departementschefen — att de sakkunnigas förslag i detta avseende undanröjt de farhågor för alltför höga kalmarksvärden som uttalades vid behandlingen av 1944 års förslag.

De enligt 1944 års förslag uträknade markvärden i södra Sverige, som väckte uppmärksamhet på grund av sin höjd, torde ha varit värdena å mark inom tillväxtområde VI med stor förekomst av bok eller ek (ädel lövskog). Enligt detta förslag skulle skogsmark genomgående åsättas det värde, som framkommer om det förutsättes att å marken produceras enbart barrskog av för vederbörande tillväxtområde genomsnittlig sammansättning. Att man sålunda tog hänsyn endast till barrskogen, vilket berodde på att detta ansågs mest praktiskt och teoretiskt försvarligt eftersom markvärdet skall gälla icke blott med avseende å de växande träden utan även med avseende å kommande trädgenerationer, om vilka man ingenting vet vid taxeringen, hade i och för sig ganska liten betydelse utom för mark inom tillväxtområde VI, där ädel lövskog förekommer i större utsträckning. Det förhåller sig nämligen så (som i propositionen s. 147 o. f. närmare angives) att den genomsnittliga barrskogen, övervägande gran, på dessa osedvanligt goda marker växer så fort och har så korta omloppstider i förhållande till den ädla lövskog, som förekommer här, att en markuppskattning på grundval av barrskogsproduktion ger avsevärt högre värden än en sådan uppskattning på grundval av produktion av ädel lövskog.

I skogstaxerings-sakkunnigas förslag hade på grund av de anmärkningar, som framställdes mot 1944 års förslag i detta avseende, principen om markvärdeberäkning med hänsyn till enbart barrskogsproduktion frångåtts beträffande ifrågavarande marker; i stället räknades där med den för vederbörande bonitet inom tillväxtområdet genomsnittligt förekommande sammansättningen av barrskog och ädel lövskog. Att denna omläggning av beräkningsmetoden hade ganska stor betydelse framgår vid en jämförelse mellan markvärdena för de tre sist angivna socknarna i kolumnerna »1948 års provtaxering» samt »1948 års provtaxering (justerad)» i bihang III till propositionen (s. 177).

Den sålunda angivna ändringen i beräkningsmetoden innebär, att markvärdet för de fastigheter tillhörande ifrågavarande boniteter, å vilka uthålligt produceras barrskog, blir för lågt, men den innebär också att reduktionen icke blir tillräcklig för de fastigheter, där lövskogsförekomsten ligger över genomsnittet för liknande mark inom tillväxtområdet och detta tillstånd blir bestående. I anledning av sistnämnda förhållande och på grund av erinringar under remissbehandlingen att markvärdena för ifrågavarande lövskogsområden trots den föreslagna ändringen skulle bli för höga, infördes i propositionsförslaget (B. punkt 10 femte stycket) ännu en uppmjukning. Om skogsmarken till en fastighet är av sådan beskaffenhet att vid dess

värdesättning hänsyn skall tagas till förekomsten av ädel lövskog (d. v. s. utgör mark av hög godhetsklass i tillväxtområde VI) samt det kan antagas att fastighetens skogsmark till mer än 25 procent är bevuxen med dylik skog, får värdet å den överskjutande delen av den med ädel lövskog bevuxna marken enligt propositionsförslaget reduceras med en tredjedel. Detta betyder, att värdet å mark med enbart ädel lövskog kommer att kunna reduceras med ytterligare 25 procent, motsvarande ungefär skillnaden mellan markvärdet vid produktion av både barr- och ädel lövskog i den för tillväxtområdet genomsnittliga sammansättningen samt markvärdet vid produktion av enbart ädel lövskog.

Ytterligare torde böra framhållas, att den förevarande frågan efter det skogstaxerings-sakkunnigas förslag framlades och remissbehandlades kommit i ett helt nytt läge genom höjningen av räntefoten från av de sakkunniga föreslagna 4 procent till propositionsförslagets 5 procent. Denna höjning av räntefoten, som innebär att taxeringsvärdena å mark och skog tillsammans reduceras med omkring 20 procent, kommer — på grund av de längre diskonterings-tiderna — att verka betydligt kraftigare beträffande markvärdena än beträffande skogsvärdena. Markvärdena i södra Sverige komma enbart på grund av denna ändring att nedgå med omkring 40 procent (se prop. s. 80).

På grund av de ändringar, som sålunda vidtagits i de nya värderingsreglerna sedan 1944 års förslag framlades, torde även den nu berörda anmärkningen mot detta förslag ha förlorat sitt värde.

Härmed har utskottet fattat ställning till det i motionerna I: 327 och II: 437 framställda alternativa yrkandet om modifiering av värderingsgrunderna för den ädla lövskogen. Det åberopas i dessa att lövskogsskötseln måste arbeta med grova dimensioner, vilka ha högt kubikmetervärde men låg tillväxt, samt att en taxering av sådan skog efter samma skogs- och markvärdefaktorer, som avsetts för barrskogen, kommer att resultera i mycket höga värden på både mark och skog. Det är av sådana skäl som de förut angivna jämkningsmöjligheterna beträffande markvärdet införts i den nya metoden, och utskottet har, som av det förut sagda framgår, trots sig finna att dessa jämkningsmöjligheter äro tillräckliga. Beräkning av skogsvärdet för ädel lövskog är icke avsedd att ske efter samma faktorer som beräkningen av skogsvärdet för barrskog utan efter särskilda för den ädla lövskogen speciellt avpassade faktorer (jfr prop. s. 162—163).

Vad slutligen angår den anmärkningen mot 1944 års förslag att taxeringsvärdena vid tillämpning av den nya metoden skulle komma att förete för tvåra övergångar vid gränserna mellan de olika tillväxtområdena ha de sakkunniga även föreslagit vissa bestämmelser för utjämning av sådana övergångar. Dessa bestämmelser, som bibehållits oförändrade i propositionsförslaget, innehålla dels att å markvärdet för sådana trakter inom ett tillväxtområde, som gränsa mot ett nordligare tillväxtområde, skall i den utsträckning som bestämmes i de lokala skogstaxeringsanvisningarna kunna göras ett särskilt procentuellt avdrag (B. punkt 10 sista stycket) och dels att skogsvärdet för sådana trakter inom tillväxtområde II eller III, som

gränsa mot ett nordligare tillväxtområde, skall i den utsträckning som i samma anvisningar bestämmes kunna beräknas med användning av skogsvärdefaktorer svarande mot en längre omloppstid än den i tillväxtområdet för ifrågavarande godhetsklass å marken i allmänhet antagna (B. punkt 9 andra stycket). Mot dessa anordningar för utjämning, som underlättas även av den ökning av antalet godhetsklasser å marken, som skett i det nu föreliggande förslaget i förhållande till 1944 års förslag, synas inga erinringar ha framställts.

1944 års bevillningsutskott förutsatte också att detaljerna i den nya metoden skulle i möjligaste mån förenklas. Skogstaxeringssakkunniga, som i anledning härav undersökt möjligheterna att genomföra en förenkling, ha ansett kravet härpå böra beaktas främst i fråga om nämndernas arbete. Med denna utgångspunkt, som i och för sig synes vara riktig, ha de sakkunniga lyckats åstadkomma ett värderingsförfarande som uppenbarligen icke bereder några större svårigheter att tillämpa i praktiken. Till denna senare fråga skall utskottet återkomma i det följande.

På grund av det nu sagda måste utskottet i likhet med departementschefen konstatera att ingen av de omständigheter, som åberopades som skäl mot den nya metodens genomförande till 1945 års fastighetstaxering, utgör skäl att avvisa den nu. En negativ inställning till propositionsförslaget måste uppenbarligen motiveras med andra skäl. Utskottet skall i det följande något beröra de skäl av sådan beskaffenhet som kunna tänkas föreligga.

Utskottet vill då först understryka att en argumentering om att den nya metoden kan beräknas generellt ge för höga taxeringsvärden enligt dess mening är ovidkommande. Värdena bestämmas icke av metoden som sådan utan av värdefaktorerna, och dessa äro icke beroende av den metod som användes. Den nya metoden behöver i och för sig icke ge en högre värdenivå än den gamla.

I diskussionen om den nya metoden har som ett teoretiskt fel hos denna framhållits att den arbetar med medeltalsvärden och schabloner, därvid särskilt påpekats att skogsägare, som driva sitt skogsbruk med stora förråd och långa omloppstider, bli missgynnade. Vid närmare eftertanke torde denna argumentering befinnas vara ganska tvivelaktig. Varje avkastningsvärdeberäkning förutsätter en kalkyl över kommande skogsuttag, en hushållningsplan. En sådan kalkyl eller plan kan å andra sidan vara — och är väl oftast — påverkad av subjektiva bedömningar hos skogsägaren eller den som uppgjort planen. Det är väl emellertid ingen som på allvar vill ifrågasätta, att skogen skulle taxeras med hänsynstagande till dylika subjektiva bedömningar om i vilken takt eller på vilket sätt avkastningen ur skogen bör uttagas. Detta skulle ju, som departementschefen framhållit, logiskt föra fram till att den skogsägare, som beslöte sig för att icke uttaga någonting ur sin skog, skulle helt undgå fastighetsskatt för densamma.

Att den nya metoden som grund för värderingen lägger en enhetlig avverkningsberäkning — de uttag ur genomsnittsskogen som skola ske för att denna skall bibehållas oförändrad — anser utskottet sålunda vara prin-

cipiellt riktigt. Däremot är det givetvis att beklaga, att den nya metoden måst använda sig av vissa av praktiska skäl införda schabloner, som onekligen komma att förorsaka vissa avvikelser från det exakta avkastningsvärde man vill nå. Därmed avser utskottet sådana saker som att tillväxtområdena måst göras relativt stora, att uppdelning av virkesförrådet måst inskränkas till att avse fördelning på ett par tre förrådsgrupper o. d. Emellertid måste ihågkommas att det här gäller att väga mellan två motstående intressen, det ena att få värderingen så exakt som möjligt, det andra att få förfarandet så enkelt som möjligt. Det är av stor vikt att också det senare intresset blir i möjligaste mån tillgodosett och såvitt utskottet kunnat finna ha förenklingsarna ingalunda drivits så långt att de på ett obehörigt sätt inkräkta på exaktheten.

Den nu berörda anmärkningen synes för övrigt vara ett dåligt argument för avvisande av den nya metoden till förmån för den gamla, eftersom den nya metoden, enligt vad som visade sig vid provtaxeringarna, i varje fall ger en större och riktigare differentiering de särskilda fastigheterna emellan än den gamla gjort (se exempelvis den av departementschefen åberopade tabellen å s. 65 i prop.). Man får komma ihåg att den gamla metoden grundar värdeberäkningen på en verkligt grov schablon, nämligen normalförråden, vilka endast bygga på vissa antagna tillväxtprocent.

Ett argument som ofta framhållits i diskussionen är, att tiden ännu icke är inne för genomförande av den nya metoden. Det finns, sägs det, alltför få fastigheter, beträffande vilka uppskattningsuppgifter om virkesförrådet föreligga, och i andra fall är det tämligen likgiltigt vilken metod som användes, då taxeringen kommer att grunda sig på gissningar i båda fallen. Icke heller detta argument synes vara alltför väl genomtänkt. Det är visserligen sant, att man i de fall då exakta uppgifter om virkesförrådet på en fastighet saknas måste bedöma detta oavsett vilken metod som tillämpas och att denna bedömning kanske ofta närmast kan karakteriseras som en gissning. Men de båda metoderna förete den bestämda skillnaden att när man har »gissat» på vissa betydelsefulla data angående skogen — främst sådana som sammanhånga med dess grovleksförhållanden, eftersom dessa betyda mest för värdet — får man vid tillämpning av den nya metoden omedelbart reda på värdet, medan man vid tillämpning av den gamla metoden måste gissa en gång till, nämligen på hur dessa bedömda uppgifter inverka på relativa skogstillgången. Däröfver ge nämligen de hittills använda grunderna ingen upplysning, och det är den bristen i den gamla metoden som varit mest besvärande.

I detta sammanhang vill utskottet något beröra ett förslag som vid ett par tillfällen framkommit, nämligen att de båda metoderna skulle användas samtidigt vid någon fastighetstaxering, antingen i hela landet eller i några för ändamålet utvalda delar därav. Om det skulle vara någon mening med en sådan anordning måste uppenbarligen också fastställas en metod för bestämmande av relativa skogstillgången härvid. Eljest skulle ju vederbörande beskattningsnämnd komma i den situationen, att den hade att fast-

ställa å ena sidan ett taxeringsvärde som vilade på en »gissad» relativ skogstillgång och å andra sidan ett taxeringsvärde som vore matematiskt riktigt uträknat på de föreliggande primärfaktorerna. Resultatet kunde väl då gärna icke bli något annat än att relativa skogstillgången bestämdes så att den gäve samma taxeringsvärde som den nya metoden.

Emellertid ha undersökningar som gjorts i samband med utarbetandet av den nya metoden visat att det icke finns någon s. k. närmemetod eller annan metod för beräkning av den relativa skogstillgången, som ger ett någorlunda riktigt resultat, utom just den nya metoden. Detta är icke så underligt, eftersom hela det arbete man lagt ned på den nya metoden i själva verket icke är någonting annat än en utredning av de faktorer av olika slag som böra påverka relativa skogstillgången för att denna skall ge ett riktigt avkastningsvärde. Även om man kompletterar den gamla metoden med en särskild anvisning för beräkning av den relativa skogstillgången, kommer man sålunda in i samma återvändsgränd. I den mån man icke medvetet vill ge en felaktig sådan anvisning måste denna utformas så att den ger en relativ skogstillgång som motsvarar det taxeringsvärde, som direkt framkommer vid tillämpning av den nya metoden.

Med det sist sagda har utskottet velat spetsa till problemställningen för att ytterligare belysa vad det egentligen är man har att taga ställning till. Den principiella skillnaden mellan de båda metoderna är mycket liten. Sedan den gamla metoden förbättrats så att den kan beräknas fylla sitt ändamål, d. v. s. sedan den kompletterats med bestämmelser om beräkning av den relativa skogstillgången, synes diskussionen om vilken metod man skall använda i själva verket komma att inskränka sig till en strid om ord, nämligen om orden »relativa skogstillgången» skola bibehållas i värderingsreglerna eller icke.

En av de oftast återkommande invändningarna mot den nya metoden har varit, att den är alltför invecklad och svårbegriplig för att kunna fattas av de skattskyldiga och taxeringsmännen. Icke heller den invändningen är särskilt starkt grundad. Det som är invecklat i den nya metoden är beräkningen av korrektionsfaktorerna. Så snart man med matematikens hjälp vill komma fram till ett avkastningsvärde å skog, äro emellertid ganska invecklade diskonteringsberäkningar m. m. ofrånkomliga. Detta gäller givetvis även om man beslutar sig för att bibehålla den gamla metoden. Man måste ju då utarbeta anvisningar för beräkning av den relativa skogstillgången, och där måste dessa invecklade beräkningar i så fall komma in. Den olägenheten att en verklig beräkning av ett avkastningsvärde i praktiken icke kan ske utan genom användning av tabeller eller dylika hjälpmedel, för vilkas utarbetande krävs invecklade matematiska räknoperationer, är sålunda gemensam för båda metoderna.

Ett annat argument mot den nya metoden är, att den icke — åtminstone icke i samma utsträckning som den gamla — tillåter att man taxerar baklänges, d. v. s. att man, när man finner det värde man på vanlig väg kommit fram till för högt eller för lågt, höftar ett värde som man anser riktigt och

sedan rättar relativa skogstillgången eller andra primärfaktorer därefter. Detta argument är tveeggat. Det synes nämligen med ännu större skäl kunna åberopas mot bibehållande av den gamla metoden. Ett sådant sätt att taxera skogsfastighet betyder ju att gällande värderingsregler sättas ur kraft till förmån för en ren skälighetsuppskattning, och det skulle ju vara ytterligt betänkligt om ett sådant förfaringssätt skulle vinna allmän tillämpning.

Mot den nya metoden har slutligen även invänts, att den kommer att åsamka beskattningsnämnderna ökade svårigheter i förhållande till den hitillsvarande metoden. Denna åsikt delas emellertid icke av provtaxeringsnämnderna, som i stället så gott som enhälligt uttalat att den nya metoden är lättare att tillämpa än den gamla. Utskottet har icke kunnat undgå att fästa stor vikt vid dessa uttalanden av provtaxeringsnämnderna, vilka ju äro de enda som kunna sägas besitta sakkunskap i just denna fråga.

På grund av det nu sagda anser utskottet de invändningar som framförts mot den nya metoden icke vara av den beskaffenheten att de motivera ett avvisande av eller ett uppskov med densamma. Trots att utskottet är medvetet om att den nya metoden är förenad med en hel del svårigheter, som särskilt komma att göra sig gällande i början, och att speciellt upprättandet av de lokala skogstaxeringsanvisningarna kommer att kräva åtskilligt arbete, vill utskottet därför i princip tillstyrka propositionsförslaget.

Utskottet övergår härefter till frågan om de värdefaktorer — räntefot, prisnivå och avdrag för allmänna kostnader — som skola tillämpas vid taxeringen.

Beträffande räntefoten, som redan i det föregående något berörts, har utskottet intet att erinra mot propositionsförslaget. Departementschefens motivering för att räntefoten bestämmes till 5 procent synes bärande.

Vad angår prisnivån skall enligt propositionsförslaget värderingen ske efter de priser och kostnader som varit gällande under den närmast före taxeringen liggande femårsperioden. Detta innebär att nettopriserna under perioden 1946—1950 skola läggas till grund för 1952 års taxering. Emellertid har till följd av de rådande exceptionella förhållandena i övergångsbestämmelser till den föreslagna skogsvärderingsinstruktionen intagits ett stadgande om att bruttopriserna under den angivna perioden vid värdeberäkningen skola reduceras med 25 procent.

I motionerna I: 327 och II: 437 har alternativt yrkats bland annat att värdeberäkningen vid 1952 års taxering skall grundas på årsserien 1945—1949. Som stöd för detta yrkande har anförts att det skulle möta stora svårigheter att erhålla utredning om nettopriserna för hösten 1950 innan taxeringen måste påbörjas.

Utskottet anser liksom departementschefen, att det vore en fördel om skogstaxeringen kunde grundas på en så aktuell prisnivå som möjligt och alltså till grund för 1952 års fastighetstaxering kunde läggas 1946—1950 års priser. Emellertid måste utskottet medge, att svårigheter kunna tänkas uppstå att i tid erhålla uppgifter för beräkning av höstnettopriserna

1950, eftersom material härför knappast kan erhållas förrän drivningssäsongen 1950—1951 är till ända. I varje fall skulle den prisstatistik, som enligt meddelade föreskrifter föres av länsstyrelserna, icke kunna användas för ändamålet, då denna enligt samma föreskrifter icke skall föreligga i färdigt skick förrän ett år efter drivningssäsongens utgång. Detta innebär således att 1950 års höstpriser icke behöva föreligga tillgängliga förrän den 1 juli 1952.

På grund härav och då det ännu i viss mån är ovisst hur den senaste drivningssäsongens kraftiga stegring av bruttopriserna på virke kommer att påverka taxeringsvärdena, vill utskottet tillstyrka det i nyssnämnda motioner framställda yrkandet, att prisperioden för 1952 års taxering skall skjutas tillbaka ett år, d. v. s. att till grund för denna taxering skola läggas medelpriserna för åren 1945—1949. Utskottet förutsätter därvid, att till den därpå kommande fastighetstaxeringen undersökes huruvida icke insamlingen av prisuppgifter för den av länsstyrelserna förda prisstatistiken kan ske så snabbt att även uppgifter från den närmast före taxeringens början liggande drivningssäsongen kunna göras tillgängliga vid taxeringen.

Förslaget, att vid 1952 års taxering på grund av de onormala förhållandena under efterkrigstiden skall göras en särskild reduktion med 25 procent av bruttopriserna, anser sig utskottet kunna godtaga, ehuru utskottet är medvetet om att denna reduktion genom den förut angivna ändringen av prisperioden kan komma att — åtminstone i vissa fall — verka väl kraftigt.

Vad slutligen angår avdraget för allmänna kostnader för skogsbruket har i motionerna I: 327 och II: 437 yrkats att detta måtte höjas över i propositionsförslaget upptagna 33 procent. Vidare har i den ovan omnämnda skriften från Sällskapet för ekodlingens främjande hemställts, att avdraget beträffande ädel lövskog måtte höjas till 50 procent. Utskottet, som icke finner det styrkt att avdraget för allmänna kostnader i propositionsförslaget tilltagits för lågt, anser sig dock icke härutinnan böra tillstyrka någon ändring i detta förslag.

Sammanfattningsvis innebär utskottets ställningstagande sålunda, att utskottet tillstyrker propositionsförslaget med den ändringen att som grund för värdeberäkningen skola läggas medelhöstpriserna för åren 1945—1949 i stället för motsvarande priser för åren 1946—1950.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Majt:s förevarande proposition nr 39 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas,

1) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); samt

3) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet (skogsvärderingsinstruktion) med den ändring, att bestämmelserna om ikraftträdandet erhålla följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag:

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Förordningen skall första gången tillämpas i avseende å 1952 års allmänna fastighetstaxering under iakttagande att vid denna taxering skola såsom bruttopriser enligt femårsregeln anses medelhöstpriserna för åren 1946—1950 efter reduktion med 25 procent därav.

Utskottets förslag:

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Förordningen skall första gången tillämpas i avseende å 1952 års allmänna fastighetstaxering under iakttagande att vid denna taxering skola såsom bruttopriser enligt femårsregeln anses medelhöstpriserna för åren 1945—1949 efter reduktion med 25 procent därav.

ävensom

B) att följande motioner, nämligen

de likalydande motionerna I: 324 av herr Mannerskantz m. fl. och II: 434 av herr Hæggbloom m. fl.,

de likalydande motionerna I: 325 av herr Gränebo m. fl. och II: 435 av herr Hedlund i Rådomb. fl.,

de likalydande motionerna I: 326 av herr Spetz m. fl. och II: 436 av herr Widén m. fl., samt

de likalydande motionerna I: 327 av herr Hjalmar Nilsson och II: 437 av herr Nilsson i Svalöv

måtte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 17 april 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heïman, Velander, Falk, Ramberg, Niklasson, Wehtje*, Snygg, Werner och Spetz samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Sandberg, Jonsson i Skedsbygd*, Orgård, Nilsson i Kristinehamn, Persson i Svensköp*, Gunnarsson, Kärrlander, Henriksson och Nilsson i Svalöv.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Velander, Niklasson, Wehtje, Werner, Spetz, Sandberg, Jonsson* i Skedsbygd, *Persson* i Svensköp, *Gunnarsson* och *Nilsson* i Svalöv, vilka anfört följande:

»Utskottet har hemställt, att riksdagen måtte, med viss mindre ändring, antaga de i propositionen nr 39 föreslagna nya grunderna för värdering av skogsmark och växande skog att tillämpas vid 1952 års fastighetstaxering. Denna utskottets hemställan ha vi ansett oss icke kunna biträda. Vi ha nämligen funnit den nya metoden behäftad med så allvarliga brister, att densamma icke bör givas företräde framför hittills gällande grunder.

Vid detta vårt ställningstagande ha vi icke kunnat undgå att taga intryck av den kritiska inställning, varåt flertalet remissinstanser i av dem avgivna yttranden givit uttryck, samt innehållet av de i ämnet väckta motionerna. Sålunda ha sådana myndigheter och institutioner, som måste anses besitta speciell sakkunskap på det skogligen området, såsom domänstyrelsen, skogsstyrelsen, skogshögskolans rektor och lärarråd, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund och Svenska skogsvårdsföreningen bestämt avstyrkt den föreslagna metodens genomförande. Härvid är att märka att domänstyrelsen, som åtnjutit förtroendet att vid tidigare fastighetstaxeringar framlägga förslag till skogsvärderingsinstruktion och som alltså år 1944 stod som förslagsställare beträffande de nu överarbetade nya grunderna, icke längre ansett sig kunna vidhålla detta sitt förslag. Särskilt avseende synes oss även böra tillmätas de yttranden i avstyrkande riktning, som avgivits av de organisationer, på vilkas medlemmar det skulle ankomma att medverka vid metodens tillämpning, nämligen Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund och Sveriges länsskogvaktareförbund.

Vi finna det uppenbart, att metoden i tillämpningen kommer att motverka en sund skogspolitik samt strävandena till en bättre skogsvård och höjd avkastning av landets skogar. Känt är, att vi i vårt land nödgas arbeta med alltför låga virkesförråd och att skogens avkastning därför är lägre än vad den borde vara. En av de mest angelägna uppgifterna i svenskt skogsvårdsarbete är sålunda att åvägabringa en bättre bestockning av våra skogar. Det är att beklaga, att strävandena i sådant syfte komma att försvåras vid ett genomförande av metoden i fråga, vilken på sitt sätt diskriminerar välbestockade och virkesrika skogar samt fastigheter med övervägande till-

växande yngre skog, vilken bör sparas för framtiden. Detta produktions-tekniskt betänkliga förhållande har jämväl påtalats i ett flertal remissyttranden. Däri påvisas sålunda, att riksskogstaxeringsmaterialet, varpå metoden bygger, genomsnittligt omsluter virkesfattiga och utglesnade skogar, vilka på grund härav uppvisa en tämligen hög relativ tillväxt. Om metoden så uppbyggd tillämpas på fullslutna och virkesrika bestånd, erhålles kalkylmässigt en högre värdeavkastning än den verkliga, vilket med det avsedda förfarings sättet automatiskt leder till oriktiga taxeringsvärden. En beräknad avverkning, som på detta sätt överstiger tillväxten, utgör i själva verket ett kapitaluttag ur skogen och metoden kommer sålunda i fråga om mera fullslutna skogar än genomsnittsskogen alltid att medföra en beskattning av sådana kapitaluttag. Ostridigt måste också anses vara, att metoden leder till att även fastigheter med övervägande yngre skogar, där viss del av tillväxten såväl ur ekonomisk synpunkt som enligt skogsvårds lagstiftningens krav bör uppsparas, bli feltaxerade.

Utskottet har sökt bortförklara denna till sina skogspolitiska verkningar mycket allvarliga brist hos den nya metoden med det uttalandet, att en skogstaxeringsmetod icke kan ge rum för ägarnas subjektiva bedömningar om i vilken takt eller på vilket sätt avkastningen av skogen bör uttagas. Det är emellertid här icke fråga om ägarnas subjektiva bedömanden om olika skötselmetoder utan om att skogen skall och bör värderas efter sin faktiska avkastning. En taxeringsmetod, som automatiskt leder till att virkesrika och välskötta samt därför högproduktiva skogar bli övertaxerade och därmed för hårt beskattade, måste ur nationalekonomisk synpunkt betraktas såsom föga tillfredsställande. Dess tämligen självklara följd måste befaras bli, att virkesförråden i dessa torde komma att snabbt bringas ned till riksskogstaxeringsmaterialets lägre medelnivå.

Nu berörda brist hos metoden utgör en logisk konsekvens av hela dess metodik, som kan sägas innefatta ett uppbyggande av taxeringsvärdena på schabloniserade medeltal, hämtade från riksskogstaxeringens statistiska material. I den mån de enskilda fastigheterna inom respektive tillväxtområden till sin skogliga konstruktion äro så beskaffade, att de överensstämma med eller ligga nära dessa schablonvärden, bli de riktigt taxerade. Avviker den skogliga produktionen från schablonerna, bli fastigheterna automatiskt mer eller mindre feltaxerade. Och, vad värre är, metoden ger därtill mycket små möjligheter till rättelse av dessa automatiska fel, vilka ligga så att säga inkapslade i det tabellverk, enligt vilket det praktiska taxeringsarbetet skall utföras.

Om den nya metoden har det framhållits, att den medför en större och riktigare differentiering de enskilda fastigheterna emellan än den gamla. Vi äro icke övertygade om att de jämförelser, som gjorts i detta avseende, kunna anses riktiga, därför att man hittills vid taxering enligt den gamla metoden icke arbetat under samma förutsättningar som de som nu föreligga. Efter den på grund av de senaste riksskogstaxeringarna numera vunna bättre kännedomen om bl. a. tillväxtförhållandena i landet har man så-

lunda nu möjligheter att vidtaga erforderliga justeringar. Utskottets påpekande i denna detalj kan sålunda icke drabba den gamla metoden i princip utan får anses vara av mera teknisk natur. Det bör också i detta sammanhang påpekas, att med den erfarenhet, som taxeringsnämnderna numera hava tillägnat sig vid tillämpningen av den gamla metoden, den differentiering av taxeringsvärdena som bör eftersträvas också skall visa sig framkomma.

Slutligen anse vi oss böra erinra om det fel hos den nya metoden, som de sakkunniga och jämväl departementschefen snuddat vid, då de med en mycket försiktig formulering betecknat metoden som »svårtillgänglig». Vad som ligger bakom det tabellverk, vilket med räknemaskinernas hjälp slår fram skogarnas taxeringsvärden, torde såväl de flesta av taxeringsmännen som även de skattskyldiga i allmänhet vara oförmögna att kontrollera eller förstå. Man måste därför med beklagande förutse, att en så beskaffad taxeringsmetod aldrig kan komma att vinna de skattskyldigas förtroende. Härutinnan skiljer sig den nya metoden ofördelaktigt från den gällande, som dock tillvunnit sig en betydande goodwill.

Enligt vår mening bör alltså med bifall till de i ämnet väckta motionerna den förevarande propositionen avslås och en skogsvärderingsinstruktion grundad i princip på den hittills tillämpade metoden antagas av riksdagen för tillämpning även vid nästa allmänna fastighetstaxering. Vi äro därvid medvetna om att denna metod i sitt nuvarande skick är i behov av en viss omarbetning. Såväl statens skogsforskningsinstitut som domänstyrelsen och skogsstyrelsen, vilka samtliga skola svara för de förberedande arbetena till taxeringen, ha i sina remissyttranden räknat med att kunna förbättra den nu gällande metoden och därvid särskilt åstadkomma ett bättre underlag för bestämmande av den relativa skogstillgången. I sistnämnda avseende erfordras bland annat ytterligare anvisningar om grovskogsförekomstens inverkan på den relativa skogstillgången och en justering av siffrorna i tabell II till skogsvärderingsinstruktionen, vilken tabell utvisar storleken av ett normalt sammansatt och slutet virkesförråd för olika boniteter och omloppstider i enlighet med numera vunnen allt bättre kännedom om den skogliga produktionen. Det torde med visshet kunna förutsättas, att efter en sådan komplettering tillämpningen av denna faktor i allmänhet kommer att ge ett jämnare och riktigare resultat än om nämnderna enligt den nya metoden skola tvingas arbeta med en gissad fördelning av virkesförrådet i sortiments- och grovleksklasser m. m., vilken fördelning ger det största utslaget i fråga om värdenas differentiering.

Det förhållandet, att nämnda tabell kan behöva justeras, medför att den icke i nu föreliggande skick kan föreslås till godkännande av riksdagen. Vi förmena, att detta dock icke bör utgöra hinder för antagande av en skogsvärderingsinstruktion, som i övrigt innehåller de för taxeringen grundläggande bestämmelserna. Fastställande av ny tabell II torde böra ankomma på Kungl. Maj:t, efter förslag härom från domänstyrelsen i samråd med statens skogsforskningsinstitut och skogsstyrelsen. Vi förutsätta att utarbe-

tandet av den nya tabellen skall kunna ske så snabbt, att den kan fastställas innan arbetet med årets typskogsinventering måste påbörjas, d. v. s. senast i juni i år. Även fastställande av tabell I till instruktionen bör givetvis härvid överlåtas åt Kungl. Maj:t.

I fråga om de för taxeringen grundläggande faktorerna — räntefot, prisnivå och avdrag för allmänna kostnader — anse vi oss böra acceptera det resultat, vartill utskottet kommit. Vi förutsätta sålunda, att räntefoten sättes till 5 procent, prisnivån grundas på medeltalet av 1945—49 års bruttopriser med avdrag av 25 procent samt att det regelmässiga avdraget för allmänna omkostnader skall utgöra 33 procent. Av de normala 20 årsavkastningarna vid 5 procents räntefot böra, liksom vid 1933 års taxering, $3\frac{1}{2}$ årsavkastningar utgöra markvärde och $16\frac{1}{2}$ årsavkastningar skogsvärde vid normal skogstillgång. I enlighet härmed har utarbetats ett förslag till skogsvärderingsinstruktion som intagits nedan under vår hemställan.

Beträffande innehållet i övrigt i denna instruktion hava vi i stor utsträckning ansett oss kunna bibehålla bestämmelserna i den nu gällande instruktionen. På ett par punkter hava emellertid avvikelser gjorts. Sålunda har, då begreppet skyddsskog numera avskaffats, reglerna om de fall då särskilt förhöjt avdrag för allmänna kostnader får medgivas utformats i enlighet med motsvarande bestämmelser i propositionsförslaget. Härvid har, på grund av vad som anförts under remissbehandlingen av skogstaxeringsakkunnigas förslag, i motionerna I: 327 och II: 437 samt i den från Sällskapet för ekodlingens främjande inkomna skriften angående behovet av lättnader för den ädla lövskogen, såsom ett fall då särskild förhöjning av avdraget upptill 50 procent skall kunna ske upptagits jämväl förekomst av sådan skog. Ädel lövskog har därvid definierats på samma sätt som i propositionsförslaget.

Under åberopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte — i anledning av de likalydande motionerna I: 324 (av herr Mannerskantz m. fl.) och II: 434 (av herr Hæggblo m. fl.), de likalydande motionerna I: 325 (av herr Gränebo m. fl.) och II: 435 (av herr Hedlund i Rådomb. fl.), de likalydande motionerna I: 326 (av herr Spetz m. fl.) och II: 436 (av herr Widén m. fl.) samt de likalydande motionerna I: 327 (av herr Hjalmar Nilsson) och II: 437 (av herr Nilsson i Svalöv) — avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 39 samt för sin del antaga följande

1) Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september
1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att punkt 4 av anvisningarna till 9 § kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Anvisningar

till

9 §.

4. För *jordbruksfastighet* — — — växande skog.

Dylik fastighet — — — å skogsmarken.

Skogsmark skall — — — (skogsmarkens avkastningsvärde).

Såsom skogsmark skall upptagas all — — — för skogsproduktion.

Såsom skogsmark skall ej upptagas sådan — — — frösådd m. m.

Till skogsmark — — — i övrigt.

Skogsmarkens normala — — — (normal skogstillgång).

Den normala årliga virkesavkastningen uppskattas i kubikmeter per hektar såsom uttryck för markens virkesproducerande förmåga (bonitet). Värdet i penningar av den sålunda uppskattade normala årsavkastningen beräknas efter virkets nettovärde per kubikmeter å rot (rotvärde) enligt de priser, som angivas i instruktionen för värdering av skogsmark och växande skog.

Från värdet av den enligt sålunda angivna grunder beräknade avkastningen skola avdragas 33 procent för kostnader för skogens vård, förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skyddsdikning, skogsindelning, skatter m. m. Är avsättningsläget för skogen så ogynnsamt att en väsentlig del av den till gagnvirke användbara virkesavkastningen enligt förutsättningarna för värderingen saknar rotvärde, eller äro på grund av naturförhållandena särskilda föryngringssvårigheter uppenbarligen för handen eller består skogen av ädel lövskog (företrädesvis bok, ek, alm, ask, avenbok, lind och lönn), och måste därför skogen skötas med anlitande av en onormalt stor del av avkastningens värde, må avdraget för sådana kostnader efter prövning i varje särskilt fall och med angivande av skälen höjas, dock ej till mer än 50 procent av den beräknade normala avkastningen. Det sålunda reducerade värdet anses utgöra nettovärdet på ett års normal avkastning per hektar skogsmark.

Skogsmarkens avkastningsvärde — — — växande skog.

Växande skog — — — (relativ skogstillgång).

Belastas skogsområde — — — särskilt angivas.

¹ Senaste lydelse se 1944: 280.

Består en del av en taxeringsenhetens skogsområde av skog med ogynnsamt avsättningsläge eller av skog med särskilda föryngringssvårigheter eller av ädel lövskog skall, därest för denna del av skogsområdet här ovan omnämnt förhöjt kostnadsavdrag skall beräknas, särskild värdesättning för sådan del av taxeringsenheten äga rum.

Särskild förmån — — — ingå i skogsmarkens värde.

Har på — — — till 10 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1952; dock skola bestämmelserna i sin nya lydelse lända till efterrättelse redan före sistnämnda dag, såvitt angår 1952 års allmänna fastighetstaxering.

2) F ö r s l a g

till

förordning med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet (skogsvärderingsinstruktion).

Härigenom förordnas, att vid taxering av fastighet skola jämte de föreskrifter, som meddelas i kommunalskattelagen, tillämpas följande uppskattningsgrunder.

1. Särskilda värden skola beräknas för skogsmark och växande skog.

Skogsmark skall värdesättas efter sin normala avkastningsförmåga på sätt i punkterna 4, 5 och 6 närmare anges (skogsmarkens avkastningsvärde).

Växande skog skall värdesättas med hänsyn till dess beräkneliga faktiska värdeavkastning enligt punkterna 4, 5, 6 och 7 (skogsvärdet).

A. *Skogsmark.*

2. Såsom skogsmark skall upptagas all icke odlad mark, som, vare sig den vid tillfället är skogbärande eller ej, är lämplig att användas för skogsproduktion. Till skogsmark hänföras således även ljungmark och annan dylik mark, som av ålder ligger skoglös, såframt den kan anses lämpa sig för skogsproduktion.

Såsom skogsmark skall ej upptagas sådan skoglös eller obetydligt trädbevuxen ängsmark, som, ehuru den visserligen kan användas för skogsproduktion, i främsta rummet disponeras för foderproduktion genom bete eller slätter samt med god hushållning även bör därtill användas, vare sig den är att betrakta såsom kultiverad betesäng eller den är hänförlig till naturlig betes- eller slätteräng. Skogbevuxen s. k. hagmark skall, i den mån den utnyttjas såsom kultiverad betesäng, ej heller redovisas såsom skogsmark. Med kultiverad betesäng avses sådan icke i vanlig mening under ploglagd, i huvudsak foderproducerande men ej sällan något trädbevuxen betesmark, som för betets förbättrande är föremål för ordnad skötsel, varmed förstås sådana åtgärder som röjning, dikning, planering, kalkning, gödning, frösådd m. m.

Till skogsmark räknas ej heller s. k. impediment, vartill hänföras myrar

(mossar och kärr), berg, fjällmark och annan dylik mark, som på grund av klimatiska förhållanden, ogynnsamma vattenförhållanden, näringsbrist eller de lösa jordlagrens ringa djup är av den beskaffenhet, att någon egentlig skogsproduktion där icke kan påräknas.

Värdet av sådan mark ävensom, i förekommande fall, av bete å skogsmark skall inräknas i värdet av fastigheten i övrigt.

3. Arealen skogsmark beräknas, vad angår statens och andra allmänna skogar, efter därom av domänstyrelsen meddelade eller eljest tillgängliga officiella uppgifter; vad angår enskilda skogar under ordnad hushållning med tillgängliga och tillförlitliga skogsuppskattningshandlingar efter uppgifter i dessa; samt, vad angår övriga skogar, med ledning av uppgifter från jordregistret, ekonomiska kartverk eller andra offentliga handlingar, så ock efter ingivna deklARATIONER och andra upplysningar, som kunna införskaffas.

4. Skogsmarkens normala virkesavkastningsförmåga (boniteten) skall beräknas efter den årliga virkesavkastning, uppskattad i kubikmeter per hektar, som anses kunna erhållas vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk och under antagande, att marken vore bevuxen med ett tillfredsställande samt å behöriga åldrar fördelat virkesförråd (normal skogstillgång). Boniteten är således icke beroende av att den för viss tid uttagbara virkesavkastningen är vare sig högre än normalt, på grund av att skogen är mer än vanligt väl sluten eller innehåller relativt stor tillgång på moget virke, eller lägre än normalt, på grund av att skogen är utglesnad eller utgöres av övervägande ungskog, utan boniteten bestämmas av den uthålliga årliga virkesavkastning, skogsmarken skulle lämna, om skogstillgången under rationell skötsel vore normal. Såsom sådan normal virkesavkastning är att anse exempelvis den, som i medeltal uppnås på sådana större skogsbruk, där det väl sörjes för såväl återväxt som beståndsvård, och där det finnes ett väl slutet och på behöriga åldrar väl fördelat virkesförråd.

Boniteten skall bestämmas efter den virkesproducerande förmågan utan hänsyn till föreliggande möjlighet eller sätt för virkesavkastningens utnyttjande. Vidare är att märka, att boniteten skall vara genomsnittlig och således skall för skogsmarken i dess helhet avvägas med hänsyn till dess i olika delar skiftande producerande förmåga.

Vid bestämning av boniteten skall hela den normala årliga virkesavkastningen uppskattas i kubikmeter per hektar och avse virke i rått tillstånd, mätt i verklig kubikmassa fast mätt på bark, d. v. s. den virkeskvantitet, som erhålles, då virket mätes på rot efter noggranna s. k. massatabeller. Boniteten angives — utom i visst i anvisningarna till kommunalskattelagen angivet fall då skog med ogynnsamt avsättningsläge m. m. ingår i en taxeringsenhet — som en för hela taxeringsenheten i fråga gällande medelbonitet. Finnas för skogen tillförlitliga skogsuppskattningshandlingar, angivande skogsmarkens olika boniteter eller innehållande andra uppgifter, varav medelboniteten kan bedömas, sker uppskattningen med ledning därav. Saknas sådana handlingar, uppskattas boniteten med ledning av vad som är känt eller kan utrönas om skogsmarken i fråga, jämfört med medelboniteten å trakten i övrigt.

5. För värdering i penningar av den sålunda uppskattade normala virkesavkastningen beräknas virkets nettovärde per kubikmeter å rot (rotvärde) enligt de priser, som under åren 1945—49 på grund av prissättning nämnda år i genomsnitt varit å orten gällande för de sortiment, varav dylik normal virkesavkastning anses sammansatt (normal sortimentssammansättning), under iakttagande av att vid värdeberäkningen bruttopriserna

skola reduceras med 25 procent. I de särskilda anvisningar, som jämlikt 59 § taxeringsförordningen skola fastställas för varje län eller område av län, bestämmas vad som för länets eller områdets vidkommande skall anses såsom normal sortimentssammansättning.

Vid beräkning av virkets ovan angivna nettovärde skola från bruttopriserna avdragas alla direkta avverknings- och transportkostnader, såsom kostnader för huggning, körning, flottning eller annan transport till den plats, för vilken bruttopriserna gälla, direkt arbetsledning, avmätning och intumning, tillfälliga kojbyggnader, vintervägar och lastplatser, skogsvårdsavgifter samt olycksfalls- och försäkringsavgifter i den mån de äro direkt hänförliga till drivningsarbetet. Vid avdragens beräkning skall hänsyn tagas till utdrivningens större eller mindre svårigheter i fråga om körvägar och flottningsförhållanden m. m. dylikt. Därvid bör dock beaktas, att nettovärdet skall utgöra ett medelvärde för hela skogen och att kostnaderna sålunda skola vara representativa för skogens genomsnittliga avsättningsförhållanden.

Vid rotvärdets bestämmande enligt den normala sortimentssammansättningen skall iakttagas, att kubikmassa, uttryckt i brukliga handelsmått, t. ex. toppmått massa inom bark för timmer, löst mått för brännved etc., måste omräknas till verklig kubikmassa fast mått på bark. För varje sortiment och klass av ekonomiskt likvärdiga sortiment skall värdet utränas för vart och ett av de år, som skola läggas till grund för beräkningen, samt medeltal för dessa värden uträknas. De såsom resultat av beräkningen erhållna värdena skola angivas som medelnettovärden för samtliga år inom den bestämda tidsperioden för varje sortiment, gällande fast mått på bark. Ur dessa medelnettovärden bestämmas rotvärdet för samtliga sortiment enligt den fastställda normala sortimentssammansättningen på sätt framgår av följande uträkning, vilken allenast utgör ett exempel:

Sortimentsklass:

I: timmer.....	35 % à 8 kronor per kubikmeter	kronor 2: 80
II: sulfitved o. 1:a björkved ..	20 % » 6 » » » »	1: 20
III: sulfatved, props och 1:a barrved.....	20 % » 4 » » » »	0: 80
IV: kolved, industribränsle och diverse virke.	25 % » 1 » » » »	0: 25

Rotvärde per kubikmeter kronor 5: 05.

Det bör beaktas, att den normala sortimentssammansättningen skall avse hela virkesavkastningen, oberoende av huruvida viss del av denna icke vinner avsättning. Skulle sålunda å viss trakt virke, i exemplet här ovan hänfört till fjärde sortimentsklassen, ej vara avsättningsbart, bör i exemplet detta utföras med värdet 0, då medelpriset blir endast 4 kronor 80 öre per kubikmeter. Motsvarande gäller även, då försäljning skett på rot men virke under viss brösthöjdsdimension ej kunnat vinna avsättning, churu dess kubikmassa ingår i den för skogen beräknade årliga virkesavkastningen.

Vid uppskattningen måste jämväl beaktas, att sämre mark producerar ej blott kvantitativt mindre virke utan även mindre värdefulla sortiment.

Vid uppskattning efter nu angivna grunder finnes alltså möjlighet att taga hänsyn till varje särskild skogs läge i förhållande till avsättningsort och annat, som inverkar på virkesvärdet. Vid enahanda bonitet och avsättningsläge skall samma rotvärde åsättas den normala virkesavkastningen,

även om skogsbruk i olika syften bedrivs med olika omloppstider. Avvikelser från den omloppstid, som kan anses motsvara den för orten normala sortimentssammansättningen, inverka visserligen på den verkliga virkesavkastningens sammansättning och värde, men skall hänsyn till dessa avvikelser tagas vid beräkningen av växande skogens värde enligt punkt 7.

6. Den enligt punkt 4 bestämda normala årliga virkesavkastningen per hektar skogsmark multipliceras med det enligt punkt 5 beräknade rotvärdet. Från den värdeavkastning, som därvid framkommer, skola avdragas 33 procent för kostnader för skogens vård, förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skyddsdikning, skogsindelning, skatter m. m. Är avsättningsläget för skogen så ogynnsamt att en väsentlig del av den till gagnvirke användbara virkesavkastningen enligt förutsättningarna för värderingen saknar rotvärde, eller äro på grund av naturförhållandena särskilda föryngringssvårigheter uppenbarligen för handen, eller består skogen av ädel lövskog (företrädesvis bok, ek, alm, ask, avenbok, lind och lönn), och måste därför skogen skötas med anlitande av en onormalt stor del av avkastningens värde, må avdraget för sådana kostnader efter prövning i varje särskilt fall och med angivande av skälen höjas, dock ej till mer än 50 procent av den beräknade normala värdeavkastningen. Det sålunda reducerade värdet anses utgöra nettovärdet på ett års normal avkastning per hektar skogsmark.

Skogsmarkens värde per hektar (skogsmarkens avkastningsvärde) skall utgöra tre och en halv gånger nettovärdet på ett års normal avkastning.

Till underlättande av värdeberäkningen fastställer Kungl. Maj:t tabell som, vid avdrag för kostnader med 33 procent, anger skogsmarkens värde per hektar vid förekommande kombinationer mellan bonitets- och rotvärdesklasser.

B. Växande skog.

7. Växande skog skall — oavsett om avverkningsrätt till densamma upplåtits eller ej — värdesättas med hänsyn till det skick, vari den faktiskt befinner sig, och den värdeavkastning, som för framtiden därur kan uttagas under förutsättning av en rationellt driven hushållning. Därest skogen innehåller ett så beskaffat virkesförråd, att den beräknade normala värdeavkastningen genast och uthålligt kan uttagas, och sålunda normal skogstillgång förefinnes, sättes värdet å den växande skogen (skogsvärdet), till sexton och en halv gånger nettovärdet på den normala årliga värdeavkastningen. I den av Kungl. Maj:t enligt punkt 6 sista stycket fastställda tabellen skall intagas uppgifter även till ledning vid denna värdeberäkning.

Emellertid är den växande skogens slutenhet, sammansättning och beskaffenhet i övrigt vanligen sådan, att den faktiska skogstillgången betingar ett från det normala mer eller mindre avvikande skogsvärde. Detta värde i förhållande till det normala utgör den relativa skogstillgången, som betecknas med tal, uttryckta i tiondelar. Talet för relativa skogstillgången är således 1,0, om skogsvärdet överensstämmer med det normala. Relativ skogstillgång 0,9, 0,8, 0,7 o. s. v. innebär, att det förhandenvarande virkesförrådet, såsom i utglesnade eller vanskötta skogar med allmän virkesbrist eller i välskötta skogar med brist på moget virke, icke medgiver normal värdeavkastning. Är detta fallet, skall skogsvärdet sättas i motsvarande mån lägre. På samma sätt innebär relativ skogstillgång 1,1, 1,2, 1,3 o. s. v., att skogsbeståndet till följd av mer än vanligt stor slutenhet eller jämförelsevis god tillgång på moget virke under viss tid kan medgiva större avverkning eller uttagande av värdefullare dimensioner än som för normal värdeavkastning kan beräknas, varför skogsvärdet i samma mån sättes högre. Den erforderliga jämkningen av de angivna skogsvärdena vid normal skogstillgång sker med stöd av de kända

avvikelse, skogens virkesförråd och dettas sammansättning med avseende på åldrar och mogenhetsklasser samt grövre och klenare dimensioner uppvisar vid jämförelse med förrådet å en normalt sammansatt skog och skogens därav beroende förmåga att vid uthålligt skogsbruk giva en mot åsatt bonitet och rotvärde svarande värdeavkastning.

Bedömandet av den relativa skogstillgången skall ske med utgångspunkt från en uppskattning av befintligt virkesförråd och dettas förhållande till det virkesförråd, som skall finnas å skogen, då denna är normalt sammansatt och sluten (relativt virkesförråd). Till ledning vid detta bedömande skall Kungl. Maj:t på av domänstyrelsen i samråd med statens skogsforskningsinstitut och skogsstyrelsen upprättat förslag fastställa tabell, vilken för olika boniteter och omloppstider utvisar storleken av nämnda förråd. Det sålunda angivna virkesförrådet, som motsvarar relativa skogstillgången 1,0, betecknar jämväl relativa virkesförrådet 1,0. Därest kubikmassan å området är större eller mindre än vad som sålunda framgår av tabellen, är relativa virkesförrådet i motsvarande mån större eller mindre än 1,0. Siffran för relativa virkesförrådet utgör därvid tillika siffran för relativ skogstillgång, därest virkesförrådets avvikelse från det normala betingas allenast av skogens större eller mindre slutenhet, men skogen i övrigt beträffande ålders- och dimensionsfördelning kan betraktas såsom normal. Då emellertid normal ålders- och dimensionsfördelning oftast ej är för handen, kommer det tal, som uttrycker relativa virkesförrådet, vanligen icke att direkt angiva den relativa skogstillgången. För erhållande av relativa skogstillgången måste talet för relativa virkesförrådet jämkas, nämligen uppåt, om förrådet är sammansatt av äldre bestånd eller grövre virke än normalt, och nedåt, om de äldre åldersklasserna saknas eller bestånden äro sammansatta av övervägande klena dimensioner.

Det skall uppmärksammas, att det förhandenvarande totala virkesförrådet — vari skall ingå jämväl virke av mindre dimensioner än den minsta uppskattade — utan hänsyn till att viss del av dess avkastning måhända icke är avsättningsbar eller utnyttjas för husbehov, skall ligga till grund för jämförelse med det normala virkesförrådet.

I vederbörande taxeringslängd införes för varje fastighet uppgift om a) virkesförrådets storlek i genomsnitt i kubikmeter per hektar, oavsett om uppgiften är konstaterad genom uppmätning eller endast bedömd i och för bestämmande av relativ skogstillgång enligt vad nyss sagts, b) det på grund härav åsatta talet för relativa virkesförrådet, uttryckt i tiondelar, c) den relativa skogstillgången, likaledes uttryckt i tiondelar, samt d), i det fall att avvikelse skett från talet för relativa virkesförrådet vid bestämmande av relativa skogstillgången, skälet för avvikelsen.

Innebörden av ovan angivna värderingsmetod belyses därav, att å skogar, för vilka tillförlitliga hushållningsplaner finnas, ur vilka översikt kan erhållas rörande den virkesavkastning som omedelbart och i framtiden årligen bör kunna utvinnas, skogens och skogsmarkens sammanlagda värde kan erhållas på det sätt att dessa avkastningar värderas i penningar med tillämpning av de pris, som varit bestämmande för det enligt punkt 5 beräknade rotvärdet, och skogsbrukets hela till nutiden diskonterade avkastning därefter uträknas efter 5 procents räntefot, varefter avdrag sker med 33 procent för beräknade omkostnader. Av det sålunda erhållna värdet skall ett enligt ovan i punkt 6 angivna grunder beräknat värde redovisas såsom skogsmarkens värde, resten såsom den växande skogens värde. Relativa skogstillgången är i detta fall det tal, som erhålles, om nämnda värde å den växande skogen di-

videras med $16\frac{1}{2}$ gånger den normala årliga värdeavkastningen, minskad med 33 procent.

Endast undantagsvis läser relativa skogstillgången kunna sättas lägre än 0,2.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling och skall första gången tillämpas i avseende å 1952 års allmänna fastighetstaxering.»
